

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา

หมู่ 7 บ้านหนองสะแก ตำบลโนนคำ
อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

นางสาวปัทมา สิริสูงเนิน

A 4575603

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต

สาขาเทคโนโลยีการจัดการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ปีการศึกษา 2544

บทคัดย่อ

ปณัฎฐา สิทธีสุนัน : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา

กองทุนหมู่บ้านหนองสะแก

อาจารย์ที่ปรึกษา: อาจารย์ธรรมาภรณ์ ชินกุลกิตต์นิวัฒน์, 71 หน้า

ISBN.....

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษากองทุนหมู่บ้านหนองสะแก หมู่ที่ 7 ตำบลโนนคำ อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยคือ เพื่อศึกษากระบวนการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านหนองสะแก การเกิดกองทุน การบริหารการเรียนรู้ การพึ่งพาตนเอง การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ รวมทั้งศึกษาปัจจัยด้านบวก และด้านลบ และการเกิดองค์กรเครือข่าย วิธีการดำเนินงานวิจัยเป็นแนวคิดเชิงระบบในรูปแบบ (CIPP Model) ซึ่งประกอบไปด้วยการประเมินเชิงบริบท การประเมินการวิจัยการประเมินกระบวนการ และการประเมินผลผลิต การเก็บข้อมูลจากแหล่ง ทักษะภูมิ ปฐมภูมิ ได้จากการสัมภาษณ์ สังเกต จากกลุ่มประชากร ตัวอย่าง 80 คน

สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองสามารถนำผลวิจัยครั้งนี้ไปประกอบการพิจารณาตัดสินใจต่อ รวมทั้งผู้ศึกษาเรื่องงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำไปเป็นแนวทางศึกษาต่อไป

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ปีการศึกษา 2544

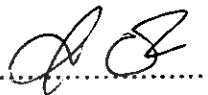
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ร่วมปรึกษา.....

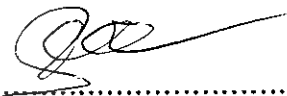
หน้าอนุมัติ

อาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการสอบ ได้พิจารณาสาระนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(อาจารย์รณกิตต์ ชินกุลกิจนิวัฒน์)

กรรมการสอบ

.....
(อาจารย์เรืออากาศเอก ประโยชน์ คำสวัสดิ์)

.....
(.....)

อนุมัติให้สาระนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ

.....
(.....)

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

๒๑ ต.ค. ๒๕๔๕

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุคคลและกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลืออย่างค้ำจุนทั้งในด้านวิชาการ และด้านการดำเนินงานวิจัย อาทิ เช่น

- อาจารย์ธรมกิตต์ ชินกุลกิจนิวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
- รองศาสตราจารย์ ดร.คณิต ไชยมุกต์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ขวัญกมล กลิ่นศรีสุข, อาจารย์ ดร.ไทย ทิพย์สุวรรณกุล, อาจารย์ ดร.พัฒนา กิติอาษา และคณาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชานวัตกรรมเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้ความรู้ทางวิชาการ
- พัฒนาชุมชนอำเภอสูงเนิน ที่ให้คำปรึกษาด้านการปฏิบัติการให้พื้นที่
- นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่ให้ข้อมูล และอำนวยความสะดวก และขอขอบคุณพี่น้องในหมู่บ้าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่าง ๆ

ท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรมและส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดีตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ปณัฎฐา สิริ์สูงเนิน

คำนำ

ด้วยการรายงานการศึกษาชุมชนนี้เป็นการศึกษา"การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง" เป็นกรณีศึกษาของหมู่ 7 บ้านหนองสะแก ต.โนนคำ อ.สูงเนิน จ. นครราชสีมา โดยมีวัตถุประสงค์มุ่งให้นักศึกษามีความรู้ความสามารถในการศึกษาชุมชนเฉพาะท้องถิ่นในแต่ละหมู่บ้านรวมทั้งรายละเอียดที่ชัดเจนภายในหมู่บ้านและการบริหารกองทุนหมู่บ้านละ 1 ล้านบาทและการประยุกต์หรือนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพรวมทั้งการวิจัยชุมชนติดตามประเมินโครงการของชุมชนตลอดจนการสร้างจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชนประกอบกับรัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วนเรื่องกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจึงใช้กระบวนการศึกษาชุมชน ศักยภาพของชุมชน และกองทุนเงินล้านเพื่อชุมชนพึ่งพาตนเอง ได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ

เอกสารนี้จัดทำขึ้นประกอบการศึกษารายวิชาสารนิพนธ์เพื่อเป็นการเพิ่มเติมความรู้รายละเอียดเฉพาะหมู่บ้านและชุมชนเมืองเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นและแนวทางแก้ไขพร้อมทั้งเป็นการและผู้จัดหวังว่าคงจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาและแนวทางในการศึกษายิ่งขึ้น

ผู้จัดทำ

30 สิงหาคม 2545

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
อนุมัติ	ก
บทคัดย่อ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
คำนำ	ง
สารบัญ	จ
บทที่ 1 “บทนำ”	
ตอนที่ 1 หลักการและเหตุผล	1
ตอนที่ 2 วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	1
ตอนที่ 3 กรอบความคิดทฤษฎี	2
ตอนที่ 4 วิธีดำเนินการ	3
ตอนที่ 5 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ	4
บทที่ 2 “ปริทัศน์ของวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง”	
ตอนที่ 1 นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ	5
ตอนที่ 2 แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	6
ตอนที่ 3 แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	7
ตอนที่ 4 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	8
ตอนที่ 5 การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	16
ตอนที่ 6 หลักการประเมินโครง แบบชีพพีโมเดล (CIPP Model)	18
ตอนที่ 7 การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	21

บทที่ 3 “วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ”	
ตอนที่ 1 รูปแบบการประเมินและเครื่องมือ	23
1.1 รูปแบบการประเมิน	23
1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน	23
ตอนที่ 2 ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูล	26
2.1 ตัวชี้วัด	26
2.2 แหล่งข้อมูล	26
ตอนที่ 3 ตัวชี้วัดบริบทและตัวแปรที่ศึกษา	26
ตอนที่ 4 ตัวชี้วัดการประเมิน โครงการ โดยภาพรวมและตัวแปรที่ศึกษา	27
4.1 ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A	27
4.2 ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ B	27
ตอนที่ 5 ตัวชี้วัดการประมวลเทคนิควิธีและตัวแปรที่ศึกษา	29
บทที่ 4 “ผลการวิเคราะห์ติดตามการประเมินโครงการ”	
ตอนที่ 1 ผลการประเมินบริบทชุมชน	30
ตอนที่ 2 ผลการประเมิน โครงการ โดยภาพรวม	37
ตอนที่ 3 ผลการประมวลเทคนิควิธีทำธุรกิจของผู้กู้	40
ตอนที่ 4 ผลอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	40
ตอนที่ 5 สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสาระนิพนธ์	41
บทที่ 5 “สรุปอภิปรายและข้อเสนอแนะ”	
ตอนที่ 1 สรุป อภิปราย	44
ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะ,ความคิดเห็นเกี่ยวกับกองทุน	48

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลที่จะใช้เป็นมาตรการในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นรูปธรรมให้ได้ผลชัดเจนและรวดเร็ว ด้วยมั่นใจว่าจะช่วยลดความยากจนและนำไปสู่การสร้างงาน สร้างรายได้ ให้แก่ประชาชน เป็นการสร้างและกระจายโอกาสแก่ชีวิตของประชาชนในสังคม เพื่อที่จะให้ประชาชนได้มีโอกาสใช้ภูมิปัญญาและศักยภาพสำหรับก้าวหน้าเข้าสู่เศรษฐกิจใหม่ ซึ่งเป็นเศรษฐกิจที่ใช้ความรู้เป็นฐานของการหารายได้ โดยจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาททั่วประเทศจำนวน 74,881 กองทุน ในลักษณะของเงินทุนหมุนเวียนเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างงาน สร้างอาชีพเสริม และสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชนและรัฐวิสาหกิจขนาดเล็กในครัวเรือน คือ การเสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น ชุมชนจะเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง มีการเกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้คือโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน โดยมีการเชื่อมโยงและมีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐานบนกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชน ในการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอย่างมีระบบในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาไปสู่ความยั่งยืน

ในการที่จะทราบว่าการจัดการกองทุนหมู่บ้านของแต่ละชุมชนท้องถิ่นบรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ข้างต้นมากน้อยเพียงใด จึงสมควรมีการประเมินกองทุนหมู่บ้าน โดยนักศึกษาลัทธิศาสตรประกาศนียบัตรบัณฑิต ที่เข้ามาประจำอยู่ในหมู่บ้านนั้น ๆ และเขียนเรียบเรียงรายงานการประเมินในรูปของ"สารนิพนธ์" (Substantive Report) เพื่อแสดงให้เห็นความสำเร็จตลอดจนจุดอ่อนที่ควรปรับปรุงของแต่ละท้องถิ่น และเพื่อเป็นการแสดงความรู้ความสามารถของนักศึกษาในด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น

2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

2.1 เพื่อศึกษาสภาพของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.2 เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งข้อมูลของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพในเรื่อง

2.2.1 การเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้ การสร้างและการพัฒนาความคิดริเริ่ม

2.2.2 การเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้าน และชุมชนเมือง

2.2.3 เพื่อให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหาร จัดการกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน และชุมชนเมือง

2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

3. กรอบความคิดทฤษฎี

แนวความคิดเกี่ยวกับเรื่องที่จะศึกษา

แนวคิดและรูปแบบการประเมินชีพห์ ของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIIP Model) กล่าวว่า การประเมินเป็นกระบวนการของการระบุ หรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการรวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกในการตัดสินใจ ดังนี้

1. การตัดสินใจเพื่อการวางแผน (Planing Decisions) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินสภาพแวดล้อมที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดจุดประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินงาน

2. การตัดสินใจเพื่อกำหนด โครงสร้างของโครงการ (Structuring Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากปัจจัยเบื้องต้นที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดโครงสร้างของแผนงานและขั้นตอนของการดำเนินการของโครงการ

3. การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementing Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากกระบวนการ เพื่อพิจารณาควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนและปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

4. การตัดสินใจเพื่อทบทวน โครงการ (Recycling Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น เพื่อพิจารณาการยุติ ล้มเลิก หรือปรับขยายโครงการที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป

รูปแบบการประเมินชีพห์โมเดล (CIPP Model) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินการโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องการดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหาและความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมิน เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความพอเพียงของทรัพยากร อาทิ จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการของการดำเนินการโครงการ

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน

4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการยุบ เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ (หนังสือชุดวิชาการประเมินเพื่อพัฒนา : 89 – 91)

4. วิธีดำเนินการ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีการหลายอย่างประกอบกันตามลักษณะข้อมูลที่ต้องการ มีขั้นตอนการศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาจากเอกสาร (documentary studies) เพื่อศึกษาเกี่ยวกับนโยบายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2. ศึกษาภาคสนาม (Filed Studies) โดยใช้วิธีการดังนี้

2.1 การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non – participation Observation) เพื่อศึกษาเกี่ยวกับสภาพทั่วไป พฤติกรรมความเป็นอยู่ตลอดจนวิถีชีวิตและการดำเนินงานของกลุ่ม ในหมู่บ้าน

2.2 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In dept – Interview) เพื่อเก็บข้อมูลโดยสัมภาษณ์เรื่องต่อไปนี้

2.2.1 ปัจจัยที่ทำให้มีการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.2.2 กระบวนการพัฒนาชุมชนในหมู่บ้าน

2.2.3 ปัจจัยที่ทำให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเข้มแข็ง

โดยสัมภาษณ์จากผู้นำ คณะกรรมการกองทุนเงินล้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน คณะกรรมการกลุ่ม ต่าง ๆ สมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ประชาชน

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

ผลการศึกษาคั้งนี้จะได้รับประโยชน์ดังนี้

- 1) เพื่อทราบสภาพของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองหรือ ได้ข้อมูลเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 2) เพื่อเป็นแนวทางการสร้างความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอื่น ๆ ต่อไป

บทที่ 2

ปรัชญาของวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ซึ่งได้แถลงต่อรัฐสภาในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการสร้างอาชีพเสริมและรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชนและธุรกิจขนาดเล็ก และเพื่อเป็นการสร้างขบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มและแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน และในการจัดระบบบริหารการเงินกองทุนหมุนเวียน ในหมู่บ้านและชุมชนเมืองกันเอง

1.2 หลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

นโยบายดังกล่าวจะประสบความสำเร็จได้ ควรประกอบด้วย

- ชาวบ้านมี
- ชาวบ้านมีส่วนร่วม ในการกำหนดกติกาด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง รวมทั้งเคารพในกติกาที่กำหนดร่วมกัน
- มีคณะกรรมการกองทุนที่เป็นคนดี มีความรู้ ประสบการณ์ เสียสละ และรับผิดชอบ
- มีการสร้างประมาณการมีส่วนร่วม ทั้งการเรียนรู้ร่วมกัน คิดร่วมกัน ทำร่วมกัน ติดตามตรวจสอบร่วมกัน และรับผลประโยชน์ร่วมกันอย่างเป็นธรรม
- มีความสามัคคี ความเอื้ออาทร เกื้อกูล ผู้ด้อยโอกาส
- มีการประสานความร่วมมือทั้งในด้านการเรียนรู้กิจกรรมร่วมกัน ในลักษณะเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและ หรือชุมชนเมือง

1.3 วัตถุประสงค์ ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดังนี้

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้าน และชุมชนเมืองสำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุการณ์ฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุน สวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง
3. เสริมสร้างขบวนการเฝ้าตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการเรียนรู้และการสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง ในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากฐานของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต
5. เสริมสร้างศักยภาพ และความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมของประชาชน ในหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1.4 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544
2. ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
3. ระเบียบข้อบังคับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน หมู่ 7 หนองสะแก ต.โนนคำ อ.สูงเนิน จ.นครราชสีมา

2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 ประกอบไปด้วย

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ รายละเอียดดูได้จากภาคผนวก

3. แบบติดตามสังเกตการณ์ การคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่าง ๆ เนื่องจากกระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุนจะต้องเป็นไปตามข้อ 41 ของระเบียบคณะกรรมการ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544 กล่าวว่

1.จะต้องมีครัวเรือนสามในสี่ของครัวเรือนทั้งหมดเข้าประชุม

2.การเลือกคณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้เป็นไปตามมติที่ประชุม ให้กองทุนแต่ละกองทุนมีคณะกรรมการกองทุนจำนวน 15 คน ประกอบด้วยกรรมการตั้งมาจากการคัดเลือกกันเองโดยสมาชิก ซึ่งกรรมการรับผิชอบที่จะบริหารจัดการในกองทุน ซึ่งเป็นที่ยอมรับของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง และต้องมีคุณสมบัติตามข้อ 17

หลักเกณฑ์และวิธีการในการคัดเลือกคณะกรรมการกองทุนนั้น ให้คณะกรรมการกองทุนออกข้อบังคับกองทุนตามมติของที่ประชุมสมาชิก

ข้อ 17 กรรมการกองทุนต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องตามดังนี้

1.เป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน

2.เป็นผู้บรรลุนิติภาวะ โดยมีอายุยี่สิบปีบริบูรณ์

3.ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และ ไม่มีประวัติเสียทางด้านการเงินตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

4.ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

5.ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

6.ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์และความผิดฐานบุกรุก

7.ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องครักษ์ระ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์กรหรือหน่วยงานที่สังกัด

8.ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิตามมาตรา 68 วรรคสองของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

9.ไม่เป็นผู้เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ(20) 3 และ 4

4. แบบคำขอขึ้นทะเบียน และประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

แบบคำขอขึ้นทะเบียน และประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง การขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองนั้นมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้ประเมินความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้าน

บ้านและชุมชนเมืองตามสภาพความเป็นจริงสำหรับหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ความพร้อม ความสนใจและการมีส่วนร่วมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง รวมทั้งการแสดงออกอย่างชัดเจนซึ่งความพร้อมในการเข้าร่วมบริหารจัดการกองทุนและการควบคุมดูแลกันเองในการใช้ประโยชน์จากกองทุนของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

2. ความพร้อมคณะกรรมการกองทุนที่เป็นความพร้อมของบุคคล ด้านความรู้ ประสบการณ์ในการบริหารจัดการกองทุนสังคมของหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง เช่น กลุ่มออมทรัพย์ ธนาคารหมู่บ้าน กองทุนอาชีพ และกองทุนสวัสดิการ และความพร้อมในการเข้าบริหารจัดการกองทุน

3. การบริหารจัดการกองทุนที่สอดคล้องและเกื้อกูลกันในส่วนเงินอุดหนุนจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติและกองทุนทางสังคม หรือกองทุนหน่วยงานราชการจัดตั้งขึ้น

4. การมีระบบตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนโดยสมาชิก และมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพการดำเนินงานกิจกรรมของกองทุนทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการพึ่งพาตนเองเพื่อความโปร่งใส และมีประสิทธิภาพสูงสุด ภายใต้แห่งข้อ 11 และบทบัญญัติในหมวด 8 แห่งระเบียบนี้ เมื่อคณะกรรมการได้อนุมัติให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้ว คณะกรรมการย่อมหมดอำนาจในการบริหารจัดการกองทุน และจะเข้าแทรกแซงการบริหารจัดการกองทุนของคณะกรรมการกองทุนมิได้

5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบข้อบังคับ

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน “หนองสะแก”

ข้อ 1 ระเบียบนี้ เรียกว่า ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน “บ้านหนองสะแก” พ.ศ. 2544

ข้อ 2 ที่ตั้งสำนักงานกองทุนเลขที่ หมู่ 7 บ้านหนองสะแก ตำบล โนนคำ อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

ข้อ 3 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศ เป็นต้นไป

ข้อ 4 ในระเบียบนี้

“กองทุน” หมายความว่า กองทุนหมู่บ้าน “บ้านหนองสะแก”

“คณะกรรมการกองทุน” หมายความว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน “บ้านหนองสะแก”

“กรรมการกองทุน” หมายความว่า กรรมการในคณะกรรมการ กองทุนหมู่บ้าน “บ้านหนองสะแก”

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน “บ้านหนองสะแก”

“หุ้น” หมายความว่า การออมทรัพย์ในรูปแบบหนึ่ง โดยมูลค่าของหุ้นให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด

“เงินฝากสัจจะ” หมายความว่า เงินที่สมาชิกตกลงที่จะฝากหรือออมทรัพย์ไว้กับกองทุนตามแต่ละตกลงกัน โดยให้ถือว่าเงินออมเป็นเงินสะสมและจะถอนหรือปิดบัญชีได้ ก็ต่อเมื่อพ้นสภาพการเป็นสมาชิก ตามระเบียบหรือข้อบังคับที่กองทุนกำหนด

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน “หนองสะแก”

“ที่ประชุม” หมายความว่า ที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี หรือที่ประชุมใหญ่วิสามัญ ข้อ 5 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน

- (1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับสมาชิก
- (2) เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ด้วยวิธีการถือหุ้น การฝากเงินสัจจะ
- (3) เพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิก
- (4) เพื่อส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้าน
- (5) เพื่อเป็นกองทุนสวัสดิการแก่สมาชิก

ข้อ 6 แหล่งที่มาของกองทุน ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังนี้

- (1) เงินที่ได้รับจัดสรรจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
- (2) เงินกู้ยืม
- (3) ดอกผลหรือผลประโยชน์ใดๆ ที่เกิดขึ้นจากกองทุน
- (4) ค่าธรรมเนียมแรกเข้า
- (5) เงินฝากสัจจะ
- (6) เงินค่าหุ้น
- (7) เงินสมทบจากกลุ่มหรือองค์การสมาชิก
- (8) เงินหรือทรัพย์สินอื่นๆ ที่กองทุนได้รับบริจาค โดยไม่มีเงื่อนไขผูกพัน หรือ ภาวะคิดพันอื่นใด

ข้อ 7 คุณสมบัติของสมาชิก

- (1) มีที่พำนัก หรือ พักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านหนองสะแกเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี ก่อนการจัดตั้งกองทุน
- (2) เป็นผู้มิมีนิสัยอันดีงาม มีความรู้ ความเข้าใจ เห็นชอบด้วยหลักการของกองทุน และสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของกองทุน

- (3) เป็นผู้ที่มีพร้อมจะปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน
- (4) เป็นผู้ที่มีคณะกรรมการกองทุน ได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิก
- (5) อดทน เสียสละ และเห็นประโยชน์ของกองทุนเป็นสำคัญ
- (6) มีเงินฝากสัจจะ และถือหุ้นอย่างน้อยสิบหุ้นแต่ไม่เกินหนึ่งในห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่อยู่ในกองทุน

ข้อ 8 การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

- (1) ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ที่คณะกรรมการกองทุน
- (2) ผู้ที่มีคุณสมบัติตามข้อ 7 สามารถยื่นความจำนงหรือสมัครเข้าเป็นสมาชิกของกองทุนได้ปีละ 1 ครั้ง ภายในเดือนมกราคม ของทุกปี โดยสามารถสมัครเป็นสมาชิกได้ทั้งในลักษณะปัจเจกบุคคลและกลุ่มหรือองค์กรชุมชนแล้วแต่ความสมัครใจของผู้สมัครสมาชิก
- (3) คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้พิจารณาว่าจะรับบุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิกโดยชอบธรรม

ข้อ 9 เมื่อคณะกรรมการกองทุนพิจารณาคุณสมบัติตามข้อ 7 และเห็นสมควรรับบุคคลใดเข้าเป็นสมาชิก จะแจ้งบุคคลนั้นให้ชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า ค่าหุ้น และค่าเงินฝากสัจจะ ในสามวันนับจากวันที่ได้รับแจ้งให้เข้าเป็นสมาชิก

ข้อ 10 การพ้นสภาพการเป็นสมาชิก ตามเหตุต่างๆ ดังต่อไปนี้

- (1) ตาย
- (2) ลาออกและได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน
- (3) วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือถูกศาลสั่งให้เป็นคนไร้ความสามารถ
- (4) ที่ประชุมใหญ่มีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงสองในสามของผู้ร่วมประชุม
- (5) จงใจฝ่าฝืนระเบียบของกองทุนหรือแสดงตนเป็นปรปักษ์หรือไม่ให้ความช่วยเหลือหรือร่วมมือกับกองทุนไม่ว่าด้วยประการใด
- (6) จงใจบิดบังความจริงอันควรแจ้งให้ทราบในใบสมัครสมาชิก
- (7) นำทรัพย์สินของกองทุนไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ได้ระบุไว้
- (8) มีลักษณะ และหรือคุณสมบัติไม่ตรงกับข้อ 7

ข้อ 11 สมาชิกผู้ไม่มีหนี้สินหรือภาวะผูกพันใดๆ กับกองทุนทั้งในฐานะผู้กู้หรือผู้ค้ำประกัน อาจขอลาออกจากการเป็นสมาชิกของกองทุนได้โดยแสดงความจำนงเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการกองทุนเพื่อพิจารณาอนุญาตและให้ขาดจากสมาชิกภาพในวันที่คณะกรรมการกองทุนดำเนินการอนุญาต

ข้อ 12 ผู้ที่ขาดจากการเป็นสมาชิกภาพอาจยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกใหม่ได้ แต่ทั้งนี้จะต้องเป็นผู้ที่ขาดจากการเป็นสมาชิกติดต่อกันไม่น้อยกว่าสองปี

ข้อ 13 การศึกษาค่าธรรมเนียมแรกเข้า คณะกรรมการกองทุนศึกษาค่าธรรมเนียมแรกเข้ากับสมาชิกทั้งที่เป็นปัจเจกบุคคล กลุ่มและหรือองค์กรชุมชนเป็นรายๆ ละยี่สิบบาท โดยสมาชิกจะต้องชำระเมื่อได้รับการพิจารณาตามข้อ 8 และจะต้องชำระภายในสามวัน นับจากวันที่ได้รับแจ้งจากคณะกรรมการกองทุน

ข้อ 14 หุ่น ๆ หนึ่ง มีมูลค่าหุ้นละสิบบาท สมาชิกแรกเข้าตามข้อ 8 จะต้องถือหุ้นอย่างน้อยสิบหุ้น แต่ต้องไม่เกินหนึ่งในห้าจึงจำนวนหุ้นทั้งหมดที่มีอยู่ในกองทุน โดยสามารถชำระค่าหุ้นและเพิ่มหุ้นได้ปีละหนึ่งครั้งในวันประชุมใหญ่สามัญประจำปีของกองทุน

ข้อ 15 วิธีการชำระค่าหุ้น สมาชิกสามารถชำระค่าหุ้นโดยใช้เงินชำระ

ข้อ 16 เงินฝากสัจจะ สมาชิกทุกคนต้องส่งเงินฝากสัจจะทุกเดือนๆ ละเท่าๆ กันในวงเงินไม่ต่ำกว่าสิบบาทและสูงสุดไม่เกินห้าร้อยต่อเดือน ทุกวันที่ 15 ของทุกเดือน และสามารถเพิ่มจำนวนเงินฝากสัจจะ ได้ปีละหนึ่งครั้งในวันประชุมใหญ่สามัญประจำปี พร้อมกันนี้สมาชิกสามารถถอนและปิดบัญชีได้ก็ต่อเมื่อพ้นสภาพการเป็นสมาชิก

ข้อ 17 สมาชิกจะพิจารณาเลือกบุคคลที่เหมาะสม มีความรู้ และความชำนาญ เพื่อเป็นคณะกรรมการของกองทุน ภายใต้ระบอบประชาธิปไตย จำนวนสิบห้าคน

ข้อ 18 คณะกรรมการกองทุน ประกอบด้วย ประธานกรรมการกองทุน รองประธานกรรมการกองทุน เลขานุการ เภรัญญิก ผู้ตรวจสอบภายใน และประชาสัมพันธ์

กองทุน ประกอบด้วย ที่ปรึกษาของกองทุน จำนวนห้าคน

ข้อ 19 กรรมการกองทุนมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสองปี

เมื่อกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับตั้งแต่วันที่คณะกรรมการกองทุนเข้ารับตำแหน่งให้กรรมการกองทุนจับฉลากออกจำนวนกึ่งหนึ่งของคณะกรรมการกองทุนกำหนด

ในกรณีที่กรรมการกองทุนพ้นจากตำแหน่งตามวาระ คณะกรรมการกองทุนประกอบด้วย กรรมการกองทุนทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ และคณะกรรมการกองทุนจะจัดให้มีการคัดเลือกบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งแทนกรรมการกองทุนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระภายในระยะเวลาสามสิบวัน

กรรมการกองทุนซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระอาจได้รับคัดเลือกอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้

ข้อ 20 คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน ให้เป็นไปตามระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ข้อ 21 คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) บริหารจัดการกองทุน ตรวจสอบ กำกับ ดูแล จัดสรรผลประโยชน์ของเงินกองทุน
- (2) ออกระเบียบข้อบังคับหรือหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบริหารกองทุน
- (3) รับสมัครสมาชิกและจัดทำทะเบียนสมาชิก
- (4) ปฏิบัติหน้าที่อื่น ตามที่คณะกรรมการกองทุนกำหนดหรือมอบหมาย

ข้อ 22 ประธานกรรมการกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) เป็นประธานในการประชุมคณะกรรมการกองทุน
- (2) เรียกประชุมคณะกรรมการกองทุน
- (3) ปฏิบัติงานหน้าที่อื่นๆ ตามข้อบังคับและมติของคณะกรรมการกองทุน

ข้อ 23 ให้รองประธานกรรมการกองทุนทำหน้าที่แทนประธานกรรมการกองทุน เมื่อประธานกรรมการกองทุนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือเมื่อประธานกรรมการกองทุนมอบหมายให้ทำการแทน

ข้อ 24 ถ้าประธานกรรมการกองทุนและรองประธานกรรมการกองทุนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการประชุมคราวหนึ่งใดได้ ให้ที่ประชุมเลือกคณะกรรมการกองทุนคนใดคนหนึ่งเป็นประธานสำหรับการประชุมคราวนั้น

ข้อ 25 เสร็จบัญชีกองทุนมีหน้าที่รวบรวมจัดเก็บ ดูแลรักษาเงินทุนและรายได้ของกองทุน รวมทั้งการจัดทำบัญชี พร้อมทั้งควบคุมการใช้จ่ายเงินของกองทุนให้เป็นอย่างรอบคอบและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยเสร็จบัญชีถือเงินไว้ได้ไม่เกินห้าพันบาท

ข้อ 26 เลขานุการกองทุนมีหน้าที่ติดต่อประสานงานทั่วไป นัดประชุมกรรมการกองทุนจดและทำบันทึกรายงานการประชุม ตลอดจนรายงานผลการดำเนินงานของกองทุน

ข้อ 27 ผู้ตรวจสอบภายในมีหน้าที่ตรวจสอบบัญชี กำกับ ดูแล เงินกองทุนให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด รวมทั้งประเมินผลการดำเนินงานของกองทุน

ข้อ 28 ประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่ผลิตเอกสาร สิ่งตีพิมพ์ ให้ข่าวสารแก่สมาชิกและหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ข้อ 29 กรรมการกองทุนอื่นๆ ให้มีหน้าที่ตามคณะกรรมการกองทุนกำหนดมอบหมาย

ข้อ 30 คณะกรรมการกองทุนต้องมีการประชุมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง ในวันที่ 15 ของ

ทุกเดือน ความจำเป็นของประธานอาจเรียกประชุมได้มากกว่า 1 ครั้ง และต้องมีกรรมการกองทุนเข้าประชุมอย่างน้อยถึงหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงครบองค์ประชุม

ข้อ 31 การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุม ให้ถือเสียงข้างมากและกรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงในการลงคะแนนหนึ่งเสียง ในกรณีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งหรือเป็นผู้ชี้ขาด

ข้อ 32 ประเภทการกู้ยืม สมาชิกสามารถยื่นขอกู้เงินต่อคณะกรรมการกองทุนเพื่อนำไปใช้จ่ายในกิจกรรม ดังต่อไปนี้

- (1) การพัฒนาอาชีพ
- (2) การสร้างงาน
- (3) การสร้าง และ/หรือ เพิ่มรายได้
- (4) ลดค่าใช้จ่าย
- (5) บรรเทาเหตุฉุกเฉิน และจำเป็นเร่งด่วน

ข้อ 33 การอนุมัติเงินกู้ สมาชิกที่ประสงค์จะขอกู้จะต้องจัดทำโครงการเพื่อขอกู้เงิน จากคณะกรรมการกองทุน โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้เงินอย่างชัดเจน

ข้อ 34 ลักษณะโครงการ สมาชิกสามารถยื่นขอกู้เงินตามข้อ 32 (1) (2) (3) และ (4) ต้องมีลักษณะหรือคุณสมบัติ คือ เป็นโครงการที่ควรสามารถดำเนินการได้จริง มีความเป็นไปได้ทางการตลาด และสามารถเห็นได้ชัดเจนว่ามีความคุ้มค่าต่อการลงทุนตามแบบที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด

ข้อ 35 วงเงินกู้ เงินกู้ตามข้อ 32 (1) (2) (3) และ (4) ให้แก่สมาชิกรายหนึ่งในวงเงินไม่เกินสองหมื่นบาท

ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นควรอนุมัติเห็นควรอนุมัติเงินกู้รายใดเกินกว่าสองหมื่นบาท คณะกรรมการกองทุนจะเรียกประชุมสมาชิก เพื่อให้สมาชิกพิจารณา วินิจฉัยชี้ขาด แต่ทั้งนี้การการอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งต้อง ไม่เกินห้าหมื่นบาท

โครงการที่สมาชิกยื่นขอกู้ตามข้อ 32 (5) ต้องเป็นการกู้เฉพาะกรณีเพื่อการอื่น จำเป็นหรือมีประโยชน์ตามที่คณะกรรมการกองทุนเห็นสมควร แต่จะให้กู้เงินเพื่อการสุรุ่ยสุร่ายหรือการเก็งกำไรไม่ได้ ในวงเงินรายละเหี้ยกไม่เกินสามพันบาท

ข้อ 36 การดำเนินการตามโครงการที่ขอกู้และจัดทำรายงาน สมาชิกจะต้องดำเนินการที่ขอกู้ให้สำเร็จไปตามวัตถุประสงค์ และจัดทำรายงานความก้าวหน้าตามแบบรายงานที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด

ข้อ 37 การทำสัญญา เงินกู้ทุกประเภทต้องมีการทำสัญญาไว้กับคณะกรรมการกองทุนตามแบบและเงื่อนไขที่กำหนด

ข้อ 38 หลักประกันเงินกู้

- (1) เงินกู้ตาม 32 (1) (2) (3) และ (4) ต้องใช้หลักประกันอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้
 - (1.1) สมาชิกของกองทุนจำนวนสองคนเป็นผู้ค้ำประกัน สามารถกู้ได้ไม่เกินคนละสามพันบาท
 - (1.2) ทรัพย์สินที่มีมูลค่าเป็นสองเท่าของจำนวนเงินที่คณะกรรมการอนุมัติให้กู้
 - (1.3) ข้าราชการระดับ 3 ขึ้นไปเป็นผู้ค้ำประกัน
- (2) สำหรับเงินกู้ตามข้อ 32 (5) ให้ทำสัญญาเพียงอย่างเดียว สามารถกู้เงินได้ไม่เกินคนละสามพันบาท

ข้อ 39 การชำระเงินกู้ เงินชำระหนี้สำหรับเงินกู้กำหนดไว้ต้องมีดังนี้

- (1) เงินกู้ตามข้อ 32 (1) (2) (3) และ (4) ให้ผู้กู้ส่งคืนเงินต้นเต็มจำนวนพร้อมดอกเบี้ยภายในหนึ่งปี
- (2) เงินกู้ตามข้อ 32 (5) ให้ผู้กู้ส่งคืนเงินกู้เต็มจำนวนพร้อมดอกเบี้ยภายในระยะเวลาไม่เกินเก้าสิบวัน

ข้อ 40 อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ร้อยละห้าต่อปี

ข้อ 41 ค่าปรับ ในกรณีผู้กู้ผิดสัญญาเงินกู้ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับในอัตราร้อยละศูนย์จุดห้าต่อวัน เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนผันการชำระหนี้จากคณะกรรมการกองทุน

ข้อ 42 การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี เมื่อสิ้นปีทางบัญชีของกองทุนและได้ปิดบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไปแล้ว ปรากฏว่ากองทุนที่กำไรสุทธิ คณะกรรมการกองทุนจะนำกำไรสุทธิมาจัดสรรได้ ดังนี้

- (1) เป็นเงินปันผลค่าหุ้น ในอัตราร้อยละสี่สิบ
- (2) เป็นเงินทุนเพื่อจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก ในอัตราร้อยละห้า
- (3) เพื่อพัฒนาหมู่บ้าน ในอัตราร้อยละสามสิบบาท
- (4) เป็นเงินสมทบเข้ากองทุน ในอัตราร้อยละสามสิบห้า
- (5) เป็นเงินตอบแทนแก่คณะกรรมการกองทุน ในอัตราร้อยละสามสิบบาท
- (6) อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร ในอัตราร้อยละห้า

ข้อ 43 กองทุนจะจัดทำบัญชีเงินฝากและบัญชีค่าใช้จ่ายของกองทุนอย่างรอบคอบ เดือนละหนึ่งครั้ง แล้วตีประกาศอย่างเปิดเผย ณ ที่ทำการกองทุนให้สมาชิกทราบ โดยมีประเภทบัญชีที่จะต้องดำเนินการจัดทำดังนี้

- (1) บัญชีฝากออมทรัพย์
- (2) รายรับและรายจ่ายของกองทุน
- (3) สินทรัพย์และหนี้สินของกองทุน

ข้อ 44 คณะกรรมการกองทุนจะตรวจสอบบัญชีของกองทุน และรายงานการตรวจสอบบัญชี ต่อคณะกรรมการสนับสนุนเพื่อทราบถึงความก้าวหน้าฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของกองทุน ทุกสามเดือนและทุกรอบปี พร้อมทั้งแสดง บัญชีกำไร ขาดทุน และงบดุล ในบัญชีที่ส่งมา ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันสิ้นปีบัญชี

ข้อ 45 ให้คณะกรรมการกองทุนนัดประชุมใหญ่สมาชิกอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง โดยมีวาระการประชุม ดังนี้

- (1) ประธานกล่าวเปิดการประชุม
- (2) เรื่องที่แจ้งให้ที่ประชุมทราบ
- (3) รับรองรายงานการประชุมครั้งที่ผ่านมา
- (4) พิจารณาเรื่องที่ค้างในที่ประชุมครั้งก่อน
- (5) เสร็จญูกรายงานฐานะทางการเงิน
- (6) วาระที่ต้องการพิจารณา
- (7) เรื่องอื่น ๆ (ถ้ามี)
- (8) สรุปผลและปิดการประชุม

บทเฉพาะกาล

ข้อ 46 บรรดาประกาศ คำสั่ง ข้อบังคับและระเบียบต่าง ๆ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้ใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบ ข้อบังคับ ทั้งนี้ จนกว่าจะได้มีการแก้ไขหรือยกเลิก

ข้อ 47 ภายในหนึ่งปีนับตั้งแต่วันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้คณะกรรมการกองทุนประเมินการดำเนินงานตามระเบียบนี้ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมต่อไป

ข้อ 48 ให้คณะกรรมการกองทุน เป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2544

(นายยา กล้าสูงเนิน)

ประธานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน “หนองสะแก”

6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้ นั้น คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

1. สมาชิกตามข้อ 18(3) ที่ประสงค์จะขอกู้เงินจากกองทุนต้องจัดทำคำขอกู้โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินอย่างชัดเจน โดยให้ยื่นคำขอกู้ดังกล่าวต่อคณะกรรมการกองทุนให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาเงินกู้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

2. คณะกรรมการกองทุน มีอำนาจในการอนุมัติเงินกู้รายหนึ่ง ไม่เกินจำนวนสองหมื่นบาทในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติเห็นควรอนุมัติใดเกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ตามวรรคหนึ่งให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิกเพื่อให้สมาชิกพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป แต่ทั้งนี้การอนุมัติเงินกู้รายหนึ่งต้องไม่เกิดจำนวนห้าหมื่นบาท

การอนุมัติเงินกู้ถูกเงิน ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมและจำเป็น

3. ในกรณีที่คณะกรรมการกองทุนมีมติอนุมัติเงินกู้ตามคำขอต้งทั้งหมดหรือบางส่วนให้บันทุกความเป็นในแบบคำขอกู้ยืมเงิน พร้อมทั้งส่งสำเนาแบบคำขอกู้ยืมเงินตลอดจนเงื่อนไขและรายละเอียดในการอนุมัติเงินกู้ แจ้งให้ผู้ขอกู้และธนาคารรับทราบโดยเร็ว

ให้คณะกรรมการกองทุนแต่งตั้งผู้แทนกรรมการกองทุนอย่างน้อยสองคน เป็นผู้แทนคณะกรรมการกองทุนในการทำสัญญากู้ยืมเงินกับผู้ขอกู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้

ให้ผู้ขอกู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ เปิดบัญชีออมทรัพย์กับธนาคาร และแจ้งหมายเลขบัญชีออมทรัพย์ให้คณะกรรมการกองทุนทราบโดยเร็ว

การโอนเงินเข้าบัญชีผู้กู้ตามวรรคสอง ธนาคารจะเป็นผู้ทำหน้าที่โอนเงินเข้าในบัญชีผู้กู้ที่ผ่านการพิจารณาอนุมัติจากคณะกรรมการกองทุน ตามคำสั่งและเงื่อนไขของคณะกรรมการกองทุน

4. คณะกรรมการกองทุนอาจเรียกหลักประกันเงินกู้ ไม่ว่าจะส่วนบุคคลหรือทรัพย์สินตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กองทุนกำหนด

5. ให้คณะกรรมการกองทุนกำหนดอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนเงินฝากและเงินกู้เป็นอัตราที่แน่นอนอนตามความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิก โดยคำนึงถึงจารีตประเพณี และสภาพเศรษฐกิจและสังคมในหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นหลัก และปิดประกาศอัตราดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนดังกล่าวอย่างเปิดเผย

6. การกำหนดระยะเวลาชำระคืนเงินกู้ ให้คณะกรรมการกองทุนพิจารณาตามความเหมาะสมแห่งสัญญาเงินกู้แต่ละราย การชำระคืนเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนให้ผู้กู้ชำระให้แล้วเสร็จสิ้นภายในกำหนดระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปี นับแต่วันที่ทำสัญญา

การชำระคืนเงินกู้หรือเงินลงทุนทุกประเภท ผู้กู้หรือผู้ที่นำเงินไปลงทุนจะต้องนำเงินไปส่งคืน ธนาคาร และนำหลักฐานการส่งชำระคืนเงินกู้หรือเงินลงทุน ไปมอบให้คณะกรรมการกองทุนเพื่อ เป็นหลักฐานในการจัดทำบัญชีหรือดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

7. ในกรณีที่ผู้กู้ผิดสัญญาไม่ชำระคืนต้นเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยหรือค่าตอบแทนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญากู้ยืมเงิน ให้ผู้กู้เสียเบี้ยปรับตามจำนวนที่ระเบียบหรือข้อบังคับที่กองทุนกำหนดไว้ อย่างแน่นอนสำหรับจำนวนที่ขาดหรือค้างชำระ เว้นแต่ผู้กู้ได้รับอนุญาตให้ผ่อนชำระหนี้

คณะกรรมการกองทุนพิจารณายกเลิกหรือปรับลดเบี้ยปรับให้แก่ผู้กู้รายหนึ่งรายใดก็ได้เมื่อมีเหตุผลอันสมควร และด้วยความเห็นชอบจากที่ประชุมสมาชิกด้วยเสียงเกินกึ่งหนึ่ง หรือดำเนินการอื่น ๆ ตามระเบียบที่กองทุนกำหนด

8. ในกรณีที่ผู้กู้มิได้เริ่มดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในการขอกู้ยืมเงินหรือเมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผู้กู้ นำเงิน ไปใช้ในกรอบวัตถุประสงค์โดยปราศจากเหตุผลอันควร ให้คณะกรรมการกองทุนมีอำนาจยกเลิกสัญญาและเรียกคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ย หรือค่าตอบแทนที่ค้างชำระคืนเต็มจำนวนได้โดยทันที ให้คณะกรรมการกองทุนเรียกประชุมสมาชิก เพื่อลงมติให้ผู้ซึ่งนำเงินกู้ไปใช้ในกรอบวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในคำขอกู้ยืมเงินพ้นจากสมาชิกภาพในระยะเวลาสามสิบวันหลังจากวันยกเลิกสัญญา

สมาชิกซึ่งที่ประชุมสมาชิกมีมติให้พ้นจากสมาชิก ตามวรรคสอง ห้ามมิให้สมัครเป็นสมาชิกของกองทุนเป็นระยะเวลา 2 ปี

สรุปสาระสำคัญจากเกณฑ์การพิจารณาเงินกู้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

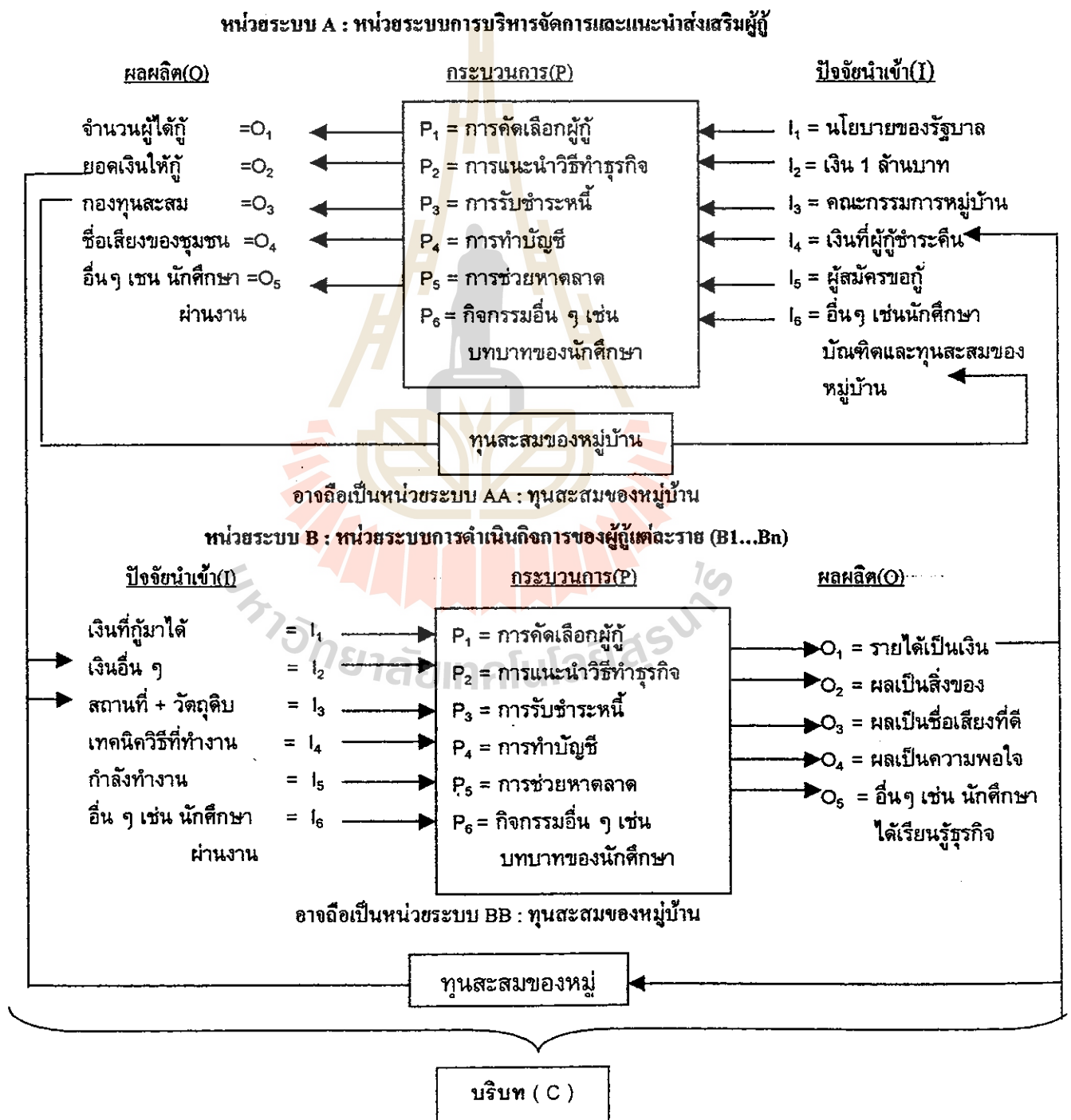
หมู่ 7 บ้านหนองสะแก ต. โนนคำ อ.สูงเนิน จ.นครราชสีมา

ได้มีเกณฑ์พิจารณาเงินกู้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง 8 ข้อดังที่กล่าวรายละเอียดมาในข้างต้น กองทุนจะยึดระเบียบเกณฑ์การพิจารณาเงินกู้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ.2544) (ระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ) เป็นเกณฑ์และยึดปฏิบัติอย่างเคร่งครัดเพื่อการเป็นระเบียบ แบบแผนเดียวกันภายในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในการดำเนินงานบริหารจัดการกองทุนเพื่อเป็นการนำไปสู่การพึ่งพาตนเองที่ยั่งยืน

7. หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมิน แบบซิปป์โมเดล

หลักการประเมินโครงการ รูปแบบการประเมิน แบบซิปป์โมเดล

คุณสมบัติแต่ละประการเหล่านี้มาประกอบเข้าด้วยกันเป็นแผนภาพเดียว จะได้รูปแบบเป็น โครงสร้างทางความคิด (Conceptual Framework) ของหนึ่งหน่วยระบบ (A System Unit) ดังแผนภาพข้างล่างนี้ แสดงองค์ประกอบภายในของกองทุนหมู่บ้านในรูปแบบของ “ซิปป์โมเดล” ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้

แผนภูมิที่ 1 หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้

จากแผนภูมิ แสดงภาพโดยรวมของการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและผู้กู้ จึงประกอบไปด้วย

1) หน่วยระบบ โดยรวมของกองทุนหมู่บ้านถูกสร้างขึ้น โดยบริบท (C) ดังที่รัฐบาลและประชาชนในท้องถิ่น ตรงตามทีกล่าวไว้ว่าเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งของบริบทที่จะสร้างหน่วยระบบและจัดหาปัจจัยนำเข้า ตลอดจนกำหนดกระบวนการทำงาน (Process) และกำหนดเป้าหมายผลผลิตของหน่วยระบบ

2) ปัจจัยนำเข้าที่เป็นบุคคลทั้งบุคคลภายในและบุคคลภายนอกของชุมชน จะต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีพอ มีจำนวนที่พอดีในขั้นตอนที่ได้รับคัดเลือก หรือชักจูงมาเป็น “ J ” และจะต้องเข้าไปกระทำบทบาทหน้าที่ตามอย่างที่เหมาะสม ในช่วง “ P “ เพื่อสร้างให้เกิด “ O ” โดยที่ปัจจัยนำเข้าประเภทบุคคลดังกล่าวสามารถปรับปรุงสิ่งต่างๆ เป็นการเพิ่มเติมจากที่บริบทได้กำหนดไว้ก่อนหน้า นี่ทั้งเป็นการปรับปรุงตนเองและ “ J ” ตัวอื่นๆ ตลอดจน “ P ” และ “ O ” เป็นจริงทั้งหน่วยระบบ A ถึงหน่วยบริหารกองทุน และหน่วยระบบ B คือหน่วยกิจการของผู้กู้แต่ละคน

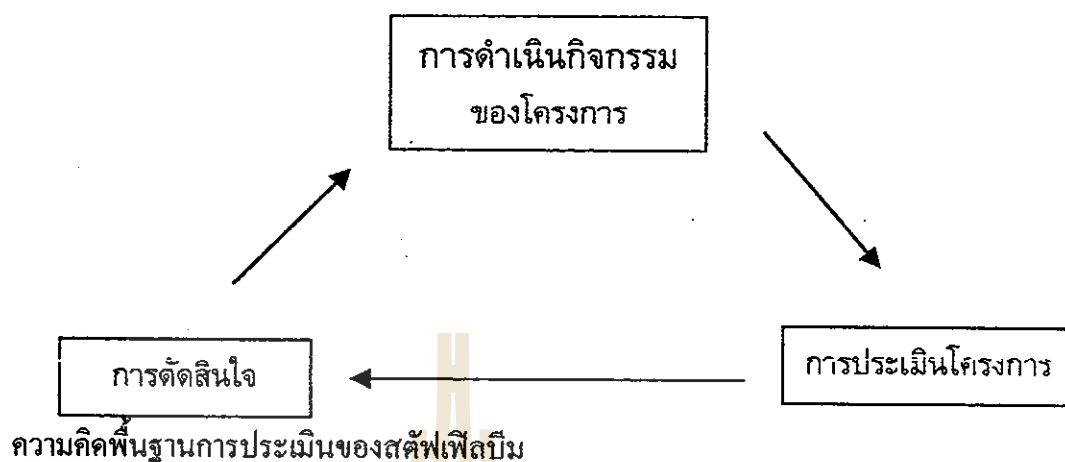
3) ความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยระบบ A กับหน่วยระบบ B เริ่มตั้งแต่เงินให้กู้ซึ่งเป็น “ O ” ของหน่วยระบบ A เปลี่ยนมาเป็น “ I ” ของหน่วยระบบ B และเงินส่งคืนเงินกู้ซึ่งเป็น “ O ” ของหน่วยระบบ B เปลี่ยนไปเป็น “ I ” ของหน่วยระบบ A นอกนั้นก็อาจมีความสัมพันธ์อื่น เช่น หน่วยระบบ B อาจจะช่วยหาตลาดจำหน่ายสินค้าบางอย่าง ตลอดจนช่วยหาวิธีแนะนำดำเนินกิจการให้ได้ผลดี เมื่อดำเนินการได้ผลดีให้หน่วยระบบ A

4) การพัฒนากองทุนหมู่บ้าน แท้จริงก็คือ การที่ “ I “) ประเภทบุคคลลุกขึ้นกระทำบทบาทต่างๆ ในการปรับปรุง “ I “ “ P ” และ “ O ” ของหน่วยระบบ A และ B เช่น สภาพภูมิประเทศ และประชากรของชุมชน ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจโดยทั่วไปของประเทศและนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับกองทุนดังกล่าว

หลักการประเมินโครงการแบบซีพีพีโมเดล (CIPP Model)

การประเมินเป็นกระบวนการของการระบุ หรือกำหนดข้อมูลที่ต้องการ รวมทั้งการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อนำเสนอสำหรับใช้เป็นทางเลือกสำหรับการตัดสินใจ โดยมีแนวความคิดพื้นฐาน คือ

แผนภูมิที่ 2 รูปแบบการประเมินของสตัฟเฟิลบีม

ได้จำแนกขั้นตอนของการประเมิน เป็น 3 ขั้นตอน คือ
 ขั้นตอนที่ 1 กำหนด หรือระบุข้อมูลที่ต้องการ
 ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูล
 ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และจัดการสารสนเทศเพื่อนำเสนอผู้บริหาร

สตัฟเฟิลบีม ได้กำหนดประเด็นที่ประเมินออกเป็น 4 ประเภท ซึ่งเป็นที่มาของการกำหนดชื่อของรูปแบบของการประเมิน ว่า รูปแบบการประเมินแบบซีพี (CIPP Model) ที่มาจากตัวอักษรภาษาอังกฤษตัวแรกของประเด็นที่ประเมินซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.การประเมินสภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการประเมินโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินโครงการ ประเด็นปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ

2.การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อการพิจารณาความเหมาะสมของความพอเพียงของทรัพยากร อาทิ จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยี และแผนการของการดำเนินโครงการ

3.การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่อง ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้ดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้นโดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน

4.การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการขุบเล็ก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

นอกจากนี้ได้นำเสนอประเภทของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมินดังนี้

1.การตัดสินใจเพื่อการวางแผน (Planing Decisions) เป็นการตัดสินใจเพื่อใช้ข้อมูลจากการประเมินสภาพแวดล้อมที่ได้นำมาใช้ในการกำหนดจุดประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินการ

2.การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ (Structuring Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากปัจจัยเบื้องต้น ที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดโครงสร้างของแผนงานและขั้นตอนของการดำเนินการของโครงการ

3.การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementing Decision) เป็นการตัดสินใจเพื่อใช้ข้อมูลจากการประเมินกระบวนการ เพื่อพิจารณาควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนและปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

4.การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ (Recycling Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น เพื่อพิจารณาการยุติ ล้มเลิก หรือปรับขยายโครงการที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป

8.การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

และชุมชนเมือง

การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตามที่รัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีปรัชญาในการสร้างจิตสำนึกเป็นชุมชนและท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชน ให้เป็นคุณค่า และภูมิปัญญาตนเอง มีการเกื้อกูลผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้านและชุมชน เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม และเป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน และเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับกองทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่ายและบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วนอีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจ และสังคมขอประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองผู้การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน อีกทั้งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจของประเทศในอนาคต

จากความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จ และได้รับการอนุมัติให้ตั้งกองทุนรับการจัดสรร โอนเงินเข้ากองทุนปมู่ล้านและชุมชนเมืองแล้วหรือชุมชนที่ยังไม่ได้รับการอนุมัติก็ตาม การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนา

กองทุนไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เป็นภารกิจที่ต้องมีการดำเนินการ สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จึงเห็นสมควรให้มีการสนับสนุน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยให้ทุนการศึกษาแก่ บัณฑิตเพื่อการศึกษาหลักสูตรการจัดการและการประเมิน โครงการซึ่งเป็นหลักสูตรที่กำหนดการศึกษา เกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยกำหนดให้นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา ซึ่งจะช่วยให้การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองรวมทั้งก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้และผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่ง เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับล่างอีกทางหนึ่งและส่งเสริม ให้บัณฑิตที่ต้องการพัฒนาบ้านเกิดมี โอกาสกระทำได้อีกทั้งบัณฑิตได้มีการยกระดับการศึกษาควบคู่กับการปฏิบัติงานในพื้นที่ ให้ สถาบันการศึกษาทั้งในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัย จัดทำหลักสูตรโดย เนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการวิจัยและการประเมินโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์ และการตลาดรวมทั้งการเรียนรู้ระดับชุมชน การประเมินผลและการพัฒนาชุมชนที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ และผู้จบหลักสูตรจะได้รับ “ประกาศนียบัตร” ซึ่งเป็นการประเมินบัณฑิตดังกล่าวทางหนึ่ง

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบความจริง ดังที่ระบุไว้แล้วในวัตถุประสงค์ในบทที่ 1 เพราะฉะนั้นในบทที่ 3 จึงมี 6 ด้าน ในเรื่อง

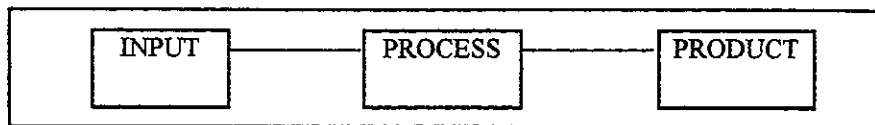
1. วิธีการประเมินโครงการ
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ
4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิธีการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ เป็นการประเมินเชิงระบบ (System Approach) ซึ่งมีรูปแบบระบบแบบ ซิปป์ โมเดล (CIPP MODEL) โดยมีระบบใหญ่ ๆ อยู่ 4 ตัว ดังนี้

1. Context System คือ บริบทของหน่วยระบบ
2. Input System คือ ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ
3. Process System คือ กระบวนการของหน่วยระบบ
4. Product System คือ ผลผลิตของหน่วยระบบสามารถเขียนแผนภูมิแสดงองค์ประกอบของระบบ ได้ดังนี้องค์ประกอบของระบบ ได้ดังนี้

องค์ประกอบของระบบ

CONTEXT

แผนภูมิที่ 1 แสดงองค์ประกอบของระบบ

1. การประเมินสภาพแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของชุมชนท้องถิ่น
2. การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วย
3. ระบบการบริหารจัดการ และหน่วยระบบกิจการของผู้กู้
4. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการของสองระบบคือ หน่วยระบบ A ระบบบริหารจัดการกองทุน และหน่วยระบบ B หน่วยระบบกิจการของผู้กู้
5. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้นในหน่วยระบบการบริหารจัดการกองทุนและหน่วยระบบกิจการของผู้กู้

ทั้ง 4 ระบบ ที่จะทำการประเมิน จะต้องมีการกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ ไม่สำเร็จของโครงการ ผลบวกและผลลบที่จะเกิดขึ้นและจะต้องมีวิธี เครื่องมือที่จะไปเก็บรวบรวมข้อมูล

แนวคิดและรูปแบบการประเมินชีพของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP MODEL)

(2545 : 90 - 91) กล่าวว่า การประเมินองค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับระบบนั้น ๆ จะมีการประเมิน 4 ประเภท ตามองค์ประกอบของระบบ คือ

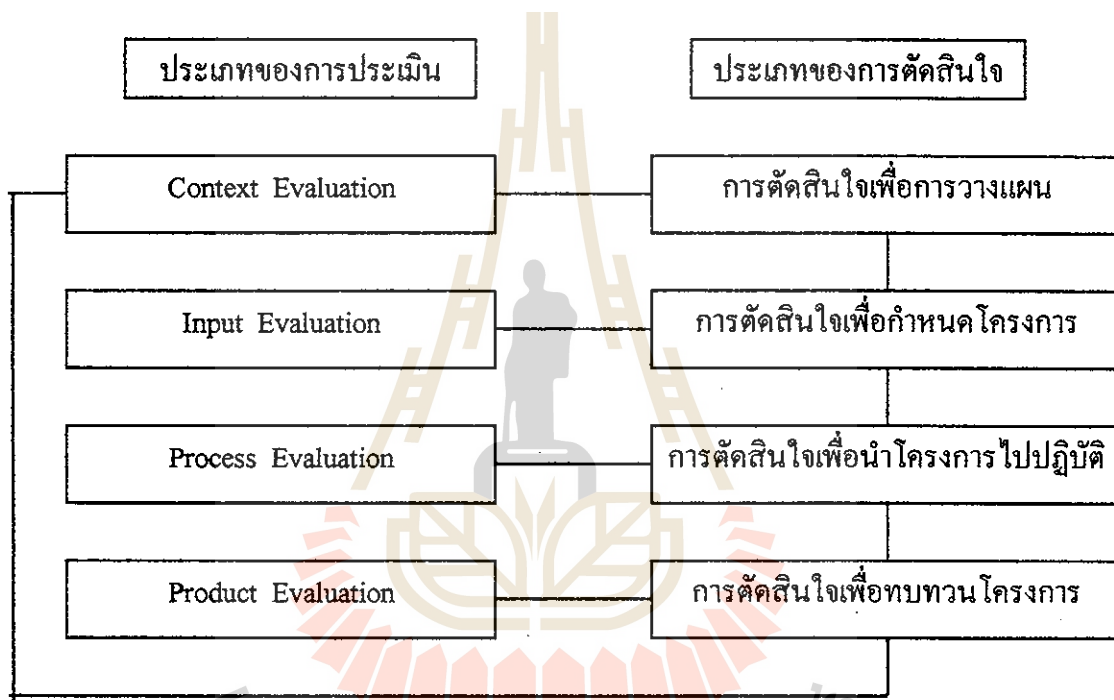
1. การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นการประเมินก่อนการดำเนินการโครงการ เพื่อพิจารณาหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องดำเนินการ ประเด็น ปัญหา และความเหมาะสมของเป้าหมายโครงการ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation : I) เป็นการประเมินเพื่อพิจารณาความเหมาะสมของความพอเพียงของทรัพยากร อาทิ จำนวนคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเทคโนโลยี และแผนการของการดำเนินการโครงการ

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อหาข้อบกพร่องของการดำเนินการ ที่จะใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา แก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินการช่วงต่อไปมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกขั้นตอน

4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation : P) เป็นการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลผลิตที่เกิดขึ้นกับจุดประสงค์ของโครงการ รวมทั้งการพิจารณาในประเด็นของการขยาย เลิก ขยาย หรือปรับเปลี่ยนโครงการ

สตีฟเฟิลบีมสามารถนำเสนอแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างการตัดสินใจและประเภทของการประเมินกับการตัดสินใจ ดังนี้

แผนภูมิที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการประเมินและการตัดสินใจของสตีฟเฟิลบีม

นอกจากนี้ได้นำเสนอประเภทของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมิน ดังนี้

1. การตัดสินใจเพื่อการวางแผน (Planning Decisions) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินสภาพแวดล้อมที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดจุดประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินการ

2. การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ (Structuring Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากปัจจัยเบื้องต้นที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดโครงสร้างของแผนงาน และขั้นตอนของการดำเนินการของโครงการ

3. การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementing Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินกระบวนการ เพื่อพิจารณาควบคุมการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนและปรับ

ปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

4. การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ (Recycling Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น เพื่อพิจารณาการยุติ ล้มเลิก หรือปรับขยายโครงการที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ศึกษาต้องการศึกษาประสิทธิภาพของการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองของหนองสะเก หมู่ 7 ตำบลโนนคำ อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรที่ผู้ศึกษานำมาใช้ในการศึกษา จากการเก็บรวบรวมข้อมูลข้อมูลประชากรภายในชุมชน มีครัวเรือนทั้งหมด 80 ครัวเรือน ประชากรทั้งสิ้น 371 คน เป็นชาย 199 คน หญิง 172 คน สำหรับการประเมินโดยวิธีการสุ่ม ซึ่งจำแนกออกได้ ดังนี้

2.1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน 9 คน
2.2 สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน 90 คน
2.2.1 สมาชิกที่ได้รับอนุมัติให้กู้	จำนวน 44 คน
2.2.2 สมาชิกทั่วไป	จำนวน 46 คน
2.3 ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโส ผู้นำกลุ่มอาชีพ	จำนวน 2 คน
2.4 ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง	จำนวน 1 คน

3. ตัวแปรและตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการ

ผู้ศึกษาคำเนินการโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยกำหนดระดับของการปฏิบัติงานตามโครงการโดยภาพรวมตามแนวคิดเชิงระบบ ซึ่งประกอบไปด้วย 2 หน่วยระบบ ดังนี้

หน่วยระบบ A คือหน่วยระบบการบริหารจัดการ และแนะนำส่งเสริมผู้กู้

1. ปัจจัยนำเข้า ได้แก่

- 1.1 นโยบายของรัฐบาลด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น
- 1.2 เงิน 1 ล้านบาท
- 1.3 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
- 1.4 เงินที่ผู้กู้ชำระ
- 1.5 ผู้สมัครขอกู้
- 1.6 นักศึกษาบัณฑิตและทุนสะสมของหมู่บ้าน

2.กระบวนการ ได้แก่

- 2.1 การคัดเลือกผู้กู้
- 2.2 การแนะนำวิธีทำธุรกิจ
- 2.3 การรับชำระหนี้
- 2.4 การทำบัญชี
- 2.5 การช่วยหาตลาด
- 2.6 นักศึกษาผ่านงาน

3.ผลผลิต ได้แก่

- 3.1 จำนวนผู้ให้กู้
- 3.2 ยอดเงินให้กู้
- 3.3 กองทุนสะสม
- 3.4 ชื่อเสียงของชุมชน
- 3.5 นักศึกษาผ่านงาน

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

1.ปัจจัยนำเข้า ได้แก่

- 1.1 เงินที่กู้มาได้
- 1.2 เงินอื่น ๆ
- 1.3 สถานที่ และวัตถุดิบ
- 1.4 เทคนิควิธีทำงาน
- 1.5 กำลังทำงาน
- 1.6 นักศึกษา

2.กระบวนการ ได้แก่

- 2.1 การทำกิจการถูกวิธี
- 2.2 การหาตลาดที่ดี
- 2.3 การหาวัตถุดิบที่ดี
- 2.4 การทำบัญชี
- 2.5 การวิเคราะห์ประเมิน
- 2.6 นักศึกษาได้เรียนรู้

3. ผลผลิต ได้แก่

- 3.1 รายได้เป็นเงิน
- 3.2 ผู้ที่ได้ผลผลิตเป็นสิ่งที่ของ
- 3.3 ผู้ที่ขยายกิจการ
- 3.4 ผู้ที่มีการพึ่งพาตนเอง
- 3.5 กลับคืนถิ่นของประชากร
- 3.6 นักศึกษา ได้เรียนรู้ธุรกิจ

4. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการ ได้แก่

4.1 แบบสอบถาม (Questionnaire) มีดังนี้ คือ

- แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน
- แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน
- แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

4.2 แบบสัมภาษณ์ (Interview) มีดังนี้ คือ

- แบบแบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน
- แบบรายงานความรู้ ความเข้าใจ ทักษะคิดที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- แบบรายงานผลการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของประชาชน
- โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์
- แบบบันทึกการสัมภาษณ์
- แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน
- แบบศึกษาเจาะลึกรายกรณี
- การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน

4.3 สังเกตพฤติกรรม (Observation) มีดังนี้ คือ

- สมุดจดบันทึกข้อมูล

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

- 5.1 ได้ข้อมูลจากอำเภอ และองค์การบริหารส่วนตำบลโคราช
- 5.2 ดำเนินการสัมภาษณ์และสอบถามผู้นำชุมชน ประธานกองทุน คณะกรรมการกลุ่มต่างๆ ประชาชนภายในชุมชน
- 5.3 ทำการสังเกตการณ์พฤติกรรมของบุคคลและสภาพทั่วไปในด้านต่างๆ ภายในชุมชน
- 5.4 สรุปลวิเคราะห์

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการ ดังนี้

- 6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะตัวเลข แล้วสรุปโดยใช้ค่าสถิติหลายวิธี เช่น ค่าร้อยละ ค่าความถี่
- 6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของข้อความที่เขียนบรรยายความคิดเห็นในประเด็นที่กำหนดให้ ซึ่งเก็บรวบรวมจากพัฒนากร ผู้นำชุมชน ประธานกองทุนหมู่บ้าน ประชากรภายในชุมชน
- 6.3 เสนอผลการศึกษาวิจัยด้วยวิธีการพรรณนา

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

ตอนที่ 1 ผลการประเมินบริบทชุมชน

1.1 ความยากจนของประเทศ

ในช่วงที่ผ่านมามีมูลเหตุที่ทำให้สังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปและก่อให้เกิดปัญหาความยากจนภายในประเทศ

- ความเจริญทางวิชาการและเทคโนโลยีโลกและสังคมต่างมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเนื่องจากมีความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีซึ่งจะทำให้ธรรมชาติการควบคุมคัดแปรงความมาซึ่งทำให้เกิดการดำรงชีวิตของมนุษย์รวมถึงชาวไทยต้องเปลี่ยนแปลงไปให้สอดคล้องกับความเจริญก้าวหน้าของต่างประเทศทำให้เกิดการดิ้นรนและปรับเปลี่ยนที่รวดเร็วมีผลกระทบเป็นอย่างมาก

- การรับเอาวัฒนธรรมต่างชาติมาโดยการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เข้ากับสังคมไทยโดยเฉพาะสังคมชาวตะวันตกเข้ามามีบทบาทมากยิ่งขึ้นทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา และวัฒนธรรม ทำให้มีผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม

- การขยายตัวของสังคมเมืองมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นและรวดเร็วเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 19 ใน พ.ศ. 2536 โดยสังคมชนบทจะเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมเมืองมากยิ่งขึ้นเรื่อยๆ

- การพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมรัฐบาลได้มีการวางแผนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศมา 6 ระยะ ขณะนี้อยู่ในระยะที่ 7 ผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนา ฯ ก็เป็นไปตามเป้าหมายส่วนหนึ่งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม การศึกษา การเมือง การปกครอง ยังผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมไทยอย่างรวดเร็วและผลกระทบอย่างมากภายในประเทศการเพิ่มขึ้น

- การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรในช่วง 30 ปีที่ผ่านมาเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในชนบทและเมืองขณะที่พื้นที่ในการประกอบอาชีพ และที่อยู่อาศัย มีอยู่อย่างจำกัดและเท่าเดิมโดยเฉพาะในเขตชนบทที่ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทางการเกษตร และประชากรวัยแรงงานในชนบทอีกส่วนหนึ่งอพยพเข้าสู่เมืองเพื่อหางานทำ ทำให้เมืองใหญ่มีคนแออัดเข้ามาอยู่มาก สังคมเมืองเมื่อมีประชากรเพิ่มขึ้น ก็เกิดปัญหาสังคมเมืองหลายประการ ปัญหาที่อยู่อาศัย ปัญหาว่างงาน ปัญหาอาชญากรรมต่าง ๆ

1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม

การพัฒนาการผลิต ในภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การให้บริการที่มีประสิทธิภาพและโดยมุ่งพัฒนาการผลิตด้านการเกษตร และบริการให้มั่นคงควบคู่กันไปแต่ก็ไม่ทิ้งการผลิตด้านการเกษตร เพราะสาขาการผลิตส่วนใหญ่ของประชากรการพัฒนาเกษตรสมัยใหม่ ได้แก่ ยกระดับคุณภาพและปริมาณ สินค้าเกษตรกรรม ส่วนการพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรมเป็นการส่งเสริม ผลผลิตชนิดของอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกที่ต้องแข่งขันกันมากขึ้นและเพื่อเป็นการทดแทนการนำเข้า ขณะเดียวกันพยายามขยายตัวตลาดการค้าและบริการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นเพื่อให้เกิดการสอดคล้อง การพัฒนาการเกษตร และอุตสาหกรรมของประเทศ โดยใช้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนสำคัญในการพัฒนาอย่างมาก

1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

เดิมนสินค้าของไทยเป็นวัตถุดิบที่ได้จากการผลิตทางการเกษตรซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับมูลค่ากับสินค้าอุตสาหกรรมที่นำเข้ามาทำให้ประเทศไทยขาดดุลการค้าเป็นจำนวนมากทุกปี รัฐบาลจึงได้มีการส่งเสริมการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมภายในประเทศในระยะเริ่มแรกของแผนพัฒนาเศรษฐกิจจำแนกได้ 3 ระยะ

- ระยะแรก เป็นการส่งเสริมอุตสาหกรรมเพื่อผลิตสินค้าขั้นพื้นฐานที่เคยสั่งซื้อจากต่างประเทศ
- ระยะที่สอง เป็นการส่งเสริมอุตสาหกรรมเพื่อการผลิตสินค้าทดแทนการนำเข้าจากต่างประเทศ
- ระยะที่สามเป็นการส่งเสริมเพื่อการส่งออกซึ่งมีทั้งใช้วัตถุดิบที่มีในประเทศและวัตถุดิบที่นำเข้ามาจากต่างประเทศเพื่อเป็นการลดการขาดดุลการค้า

1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

ในช่วงที่ผ่านมาลักษณะเศรษฐกิจและสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปมาก โดยเฉพาะการผลิตด้านอุตสาหกรรมและบริการขยายตัวอย่างรวดเร็วและเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับจนเชื่อได้ว่าประเทศจะก้าวสู่ความเป็นประเทศอุตสาหกรรมและมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนด้วย การเรียนรู้ถึงผลกระทบดังกล่าวจึงมีความจำเป็นเพื่อจะได้เป็นการเตรียมการ ปรับตัว และหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหานั้นอาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต

เศรษฐกิจของประเทศจะดีหรือไม่ย่อมขึ้นกับภาวะการค้าต่างประเทศด้วยเพราะถ้าผลิตสินค้าได้มาก ส่งออกได้มาก และมีมูลค่าที่สูงแต่ซื้อสินค้าต่างประเทศเข้ามาน้อยมีมูลค่าต่ำก็จะทำให้ดุลการค้ามีกำไรผู้ประกอบการผลิตมีรายได้มากเศรษฐกิจของประเทศก็จะดีขึ้นแต่ด้วยสาเหตุหลายประการการค้าของประเทศไทยยังขาดดุลการค้ามาตลอดซึ่งจะต้องมีการแก้ไขปัญหาโดยเฉพาะ

มาตรฐานการกีดกันการค้าของประเทศในยุโรป ซึ่งไทยต้องแก้ไขปัญหาโดยการพัฒนาสินค้าให้มีคุณภาพให้มากยิ่งขึ้นทั้งทางด้านการเกษตรและอุตสาหกรรมรวมทั้งอุตสาหกรรมบริการพร้อมทั้งขยายตลาดเพิ่มขึ้นในส่วนอื่นของโลกและพยายามรักษาตลาดท่องเที่ยวของไทยไว้ให้มาก

เมื่อปี พ.ศ. 2540 ประเทศไทยเกิดวิกฤติเศรษฐกิจอย่างรุนแรงต้องขอรับความช่วยเหลือจากกองทุนเงินระหว่างประเทศ (IMF) และรัฐบาลดำเนินการมาตรฐานการเงินการคลังอย่างเข้มงวดจึงส่งผลกระทบต่อมาจนถึงปัจจุบันการส่งเสริมการส่งออกและจัดมีการส่งเสริมการท่องเที่ยว ทำให้ไทยเริ่มมีดุลการค้าดีขึ้น

1.5 บรรยากาศความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบทบางคนเรียกว่าความล่มสลายของท้องถิ่นชนบท

เนื่องจากการกระจายรายได้และการพัฒนาอย่างไม่ทั่วถึงรวมทั้งการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่ที่รวดเร็วและพื้นที่พัฒนาของประเทศไทยส่วนใหญ่อยู่ในเขตเมืองหลวง และปริมณฑลส่วนในเขตชนบทซึ่งบริเวณที่มีประชาชนมีฐานะยากจน โดยเฉพาะกลุ่มเกษตรกรผู้ประกอบอาชีพส่วนตัวและขนาดเล็ก รั้งข้างทั่วไป

การย้ายถิ่นจากชนบทเข้าสู่เมืองเนื่องจากความยากจนในเขตชนบทและการพัฒนาอุตสาหกรรมในเขตเมืองจึงเป็นแรงดึงดูดประชาชนในการย้ายถิ่นเข้าสู่เมืองเพื่อเป็นการหางานทำ ซึ่งหวังว่าจะได้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจนเป็นปัญหามากมายตามมาในสังคมชนบท เช่น การขาดแคลนแรงงานในภาคเกษตรกรรม ส่วนในสังคมเมืองก็มีปัญหาเช่นเดียวกันการขยายตัวที่รวดเร็วและแออัดมากขึ้น

1.6 ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรมสินค้าจากต่างประเทศ

ปัจจุบันคนไทยส่วนหนึ่งหันไปนิยมวัตถุมากขึ้นบุคคลกลุ่มนี้จึงต่างมุ่งหวังครอบครองทรัพย์สินเงินทองเพราะมีค่านิยมว่าทรัพย์สินเงินทองสามารถหาซื้อวัตถุที่จ่ออำนวยความสะดวกสบายและความสุขได้ดังนั้นจึงมีการแข่งขันและริบเร่งปฏิบัติงานให้สำเร็จรวดเร็วจึงทำให้การเอื้อเพื่อเผื่อแผ่กันลดลงแต่หันไปนิยมแบบชาวต่างชาติมากขึ้นทั้งในด้านวัฒนธรรมและรูปแบบในการดำเนินชีวิต ที่สำคัญมากและเป็นปัญหาอีกอย่างหนึ่งคือการหันไปนิยมสินค้าต่างประเทศจึงเป็นปัญหาอย่างยิ่งซึ่งต้องร่วมกันแก้ไข รัฐบาลจึงมีการรณรงค์การใช้สินค้าไทยให้มากขึ้นเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการขาดดุลการค้ารวมทั้งการสูญเสียเงินออกต่างประเทศ

บริบทระดับท้องถิ่น

ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน / ชุมชน

หมู่บ้านและชุมชนเมืองหมู่ที่ 7 บ้านหนองสะแก ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2517 ตั้งขึ้นมาแล้ว 27 ปี การตั้งถิ่นฐานชุมชนไปตั้งถิ่นฐานที่หมู่ 7 บ้านหนองสะแกนั้นเป็นหมู่บ้านที่แยกตัวออกจาก หมู่ที่ 4 บ้านกุดหัวช้าง ต. โนนคำ แยกชุมชนมาเพื่อทำการประกอบอาชีพ หรือมีที่ดินทำกินที่ หมู่ 7 รวมทั้งการย้ายมาซื้อครอบครัวบุคคลส่วนใหญ่มาจากบ้านโนนคำ บ้านพลับ บ้านตากแดด ทำการย้ายถิ่นฐานที่ทำกินมาตั้งพักอาศัย ณ ที่หมู่บ้านแห่งนี้ จำนวนประชากรมีชาย 199 คน หญิง 172 คน รวม 371 คน

ลักษณะประชากร

หมู่บ้านหนองสะแกมีจำนวนประชากร 371 คนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 53 กลุ่มอายุอยู่ในช่วง 18 ปี - 50 ปี เต็ม

ตาราง 1 แสดงจำนวนร้อยละของประชากรตามลักษณะประชากร

ลักษณะประชากร	จำนวน	ร้อยละ
1 เพศ		
- ชาย	199	53.6
- หญิง	172	46.3
2 อายุ 1 วัน - 3 ปีเต็ม	24	6.4
3 ปี 1 วัน - 6 ปีเต็ม	26	7.0
6 ปี 1 วัน - 12 ปีเต็ม	53	14.2
12 ปี 1 วัน - 14 ปีเต็ม	16	4.3
15 ปี 1 วัน - 18 ปีเต็ม	25	6.7
18 ปี 1 วัน - 50 ปีเต็ม	179	48.2
50 ปี 1 วัน - 60 ปีเต็ม	22	5.9
60 ปี 1 วัน ขึ้นไป	26	7.0

อาณาเขตติดต่อ

ทางทิศเหนือติดกับหมู่ที่ 6 บ้านโคกหินเหล็กไฟ ทิศตะวันออกติดกับหมู่ที่ 8 บ้านหนองหอย ทิศใต้ติดต่อกับ หมู่ที่ 3 บ้านโนนคำ ทิศตะวันตกติดกับ ตำบลเสมา สภาพทางพื้นที่ดินเป็นดินทรายแห้งแล้งเหตุที่คนกลุ่มนี้ย้ายถิ่นฐานมาจากที่เดิมเพราะที่ดินเหมาะกับการทำการเกษตร การเพราะปลูก การเลี้ยงสัตว์พื้นที่ทำการเกษตรพืชไร่ 2,670 ไร่ ที่ทำนา 150 ไร่ ป่าสงวน 1,058 ไร่ ป่าช้าป่าที่สาธารณะ 10 ไร่ ในปัจจุบันห้วย คลอง หนองบึงยังคงมี 7 แห่ง เพื่อการบริโภค และทำการเกษตรของชุมชนเพราะ ชาวบ้านมีความจำเป็นต้องใช้ตลอดปีชาวบ้านส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพการเกษตรประมาณ 80 % ของจำนวนทั้งหมด

สภาพปัจจุบัน

การเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณูปโภค ถนน เป็นถนนลูกรังความยาวประมาณ 2,000 เมตร ภายในหมู่บ้าน ส่วนวัดและโรงเรียนยังใช้ร่วมกับหมู่ที่ 4 บ้านกุดหัวช้าง อานามัยยังคงใช้ของหมู่ที่ 8 บ้านหนองหอย การไฟฟ้าเริ่มมีเมื่อปี พ.ศ. 2532 การประปา เริ่มใช้เมื่อปี 2543

ด้านวัฒนธรรม

ส่วนด้านสังคมและวัฒนธรรมความเป็นอยู่หมู่บ้านและชุมชนใช้ภาษาไทย และภาษาพื้นบ้านผสมผสานกันไปและในฤดูการประเพณีต่าง ๆ โดยการนำของผู้นำหมู่บ้านและชาวบ้านต่างพากันร่วมประกอบกิจกรรมประเพณีต่าง ๆ ภายในหมู่บ้านเพื่อเป็นการส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมให้สืบลูกหลาน ต่อไป

ด้านเศรษฐกิจทั้งหมู่บ้าน / ชุมชน

ด้านความต้องการของชาวบ้านยากได้รับความช่วยเหลือเพิ่มเติมจากหน่วยงานต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ ความช่วยเหลืองบประมาณของหมู่บ้านและชุมชนเพิ่มขึ้น การทำกลุ่มอาชีพและผู้ฝึกสอนที่มีความรู้ความสามารถ ต้องการด้านสาธารณูปโภคที่เพิ่มขึ้นและอำนวยความสะดวก เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น หมู่บ้านหนองสะแกมีวิถีชีวิตที่อยู่กันแบบพี่น้อง มีความช่วยเหลือเอื้อเฟื้อกันภายในบ้านที่ใกล้เคียงกันมีความสามัคคีกันดีภายในชุมชน ผู้นำมีความเสียสละเป็นคนดีมีคุณธรรมคอยช่วยเหลือให้คำปรึกษาแก่ลูกบ้านเมื่อประสบกับปัญหาและความเดือดร้อน เป็นผู้นำที่ชาวบ้านเลือกตั้งกันขึ้นมาเพื่อเป็นตัวแทนของชุมชนมีดังนี้คือ ผู้ใหญ่บ้านคือ นายยา กล้าสูงเนิน และเป็นประธานคณะกรรมการกองทุนเงินล้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน คือ นาย สมัย กล้าสูงเนิน และ นายกฤษ สาคร ส่วนสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลคือ นาย ทน ผึ้งสูงเนิน ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโนนคำ นายประสิทธิ์ เหมงี่ยมสูงเนิน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลโนนคำ และเป็นตัวแทนของชาวบ้านหนองสะแกซึ่งกลุ่มบุคคลเหล่านี้จะเป็นผู้

ประสานงานกันภายในหมู่บ้านและชุมชนให้มีความเจริญสืบต่อไปและเป็นชุมชนที่เข้มแข็งเพื่อการพึ่งพาตนเองที่ยั่งยืน

ความเป็นมากองทุนหมู่บ้านและชุมชนหมู่บ้าน 7 บ้านหนองสะแก เนื่องจากรัฐบาลมีความจำเป็นเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชนในชนบทและชุมชนเมืองคือการไม่มีทุนและขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่ายตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วนโดยการนำของรัฐบาลที่มี พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งมีเจตนารมณ์ที่จะแก้ไขปัญหาคความยากจนจึงจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองละ 1,000,000 บาทเพื่อใช้ในการกระตุ้นและพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารการจัดการเงินกองทุนของตนเองได้ด้วยตนเอง เพื่อเป็นการสร้างศักยภาพในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนด้านสังคม และเศรษฐกิจประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนอันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

ดังนั้นกองทุนหมู่บ้านหมู่บ้านที่ 7 บ้านหนองสะแก ในแกนนำของนายอำเภอ และ พัฒนาการตำบล ผู้นำหมู่บ้าน คณะกรรมการกองทุนต่างๆ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องจึงได้มีการประชุมเวทีประชาคมหมู่บ้านขึ้น และจัดตั้งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านละ 1,000,00 บาทขึ้นเพื่อจะมาบริหารงานและจัดการเงินกองทุนในหมู่บ้านของตนเองตามระเบียบที่รัฐบาลได้กำหนดขึ้นเพื่อเป็นแบบแผนและแนวทางเดียวกันในการปฏิบัติ

โดยมีกระบวนการจัดตั้งของชาวบ้านหนองสะแกได้มีการจัดเวทีประชาคมชาวบ้านเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการกองทุน เพื่อเข้ามาบริหารงานและจัดการเงินกองทุน ในการเลือกคณะกรรมการกองทุนจะต้องมีผู้เข้าประชุม 3 ใน 4 ของจำนวนครอบครัวภายในหมู่บ้านและต้องเป็นเจ้าของบ้านถ้าไม่ต้องการมอบฉันทะให้ผู้อาศัยในครอบครัวเดียวกัน โดยต้องใช้ทะเบียนบ้านเล่มเดียวกันมาแทนได้โดยต้องเลือกคณะกรรมการกองทุนมีจำนวนไม่น้อยกว่า 9 คน แต่ไม่เกิน 15 คน ประกอบด้วยกรรมการชายและหญิงในสัดส่วนที่เท่ากันทั้งนี้หมายถึงมีจำนวนเท่ากันหรือใกล้เคียงกันขึ้นอยู่กับเวทีชาวบ้าน และวิธีการเลือกสรรคณะกรรมการกองทุนตามระเบียบกองทุนหมู่บ้าน ส่วนรายชื่อคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหนองสะแกที่ชาวบ้านได้จัดตั้งขึ้น มีดังต่อไปนี้

1. นาย ยา	กล้าสูงเนิน	ประธานกองทุน
2. นายมนัส	ตะตันเทียะ	รองประธานกองทุน
3. นายจำลอง	ฝั่งสูงเนิน	กรรมการ
4. นายสมพงษ์	ชาติวงศ์	กรรมการ
5. นางศรีไพร	แดงสูงเนิน	เลขา
6. นางบังอร	เหรียญสูงเนิน	กรรมการ
7. นางอัญชติ	ฝั่งสูงเนิน	กรรมการ
8. นางพนมพร	รอสูงเนิน	เหรัญญิก
9. นางชลที	ทูปันดุง	กรรมการ

ข้อมูลด้านอื่น ๆ

- ด้านการศึกษา

สมาชิกในหมู่บ้าน/ชุมชน ได้ศึกษามีจำนวนรวม 125 คน

ระดับประถมศึกษา	53	คน
ระดับมัธยมศึกษา	37	คน
นักศึกษาผู้ใหญ่	30	คน
สูงกว่ามัธยมศึกษา	5	คน

- ลักษณะอื่น ๆ ของประชากรตามแบบ บร 1

คนกลุ่มแรกที่ย้ายเข้ามาก่อตั้งหมู่บ้านและชุมชนเมืองหมู่ 7 บ้านหนองสะแก ส่วนมากจะย้ายมาจาก หมู่ 3 บ้านโนนคำ ต. โนนคำ ขึ้นไปอยู่ในพื้นที่ และชาวบ้านดั้งเดิมมาจากบ้านพลับ ต บุ่งชีเหล็ก ไปประกอบอาชีพ และมีครอบครัว พร้อมทั้งมีที่ดินทำกินในเขตพื้นที่ด้วย

แหล่งน้ำในหมู่บ้าน

บ่อตื้น	3	บ่อ	ใช้ได้	()	ตลอดปี	(√)	ไม่ตลอดปี
บ่อบาดาล	3	บ่อ	ใช้ได้	(√)	ตลอดปี	()	ไม่ตลอดปี
สระน้ำ	-	สระ	ใช้ได้	()	ตลอดปี	()	ไม่ตลอดปี
คลองน้ำ	1	แห่ง	ใช้ได้	()	ตลอดปี	()	ไม่ตลอดปี
ห้วย	-	แห่ง	ใช้ได้	()	ตลอดปี	()	ไม่ตลอดปี
หนอง	-	แห่ง	ใช้ได้	()	ตลอดปี	()	ไม่ตลอดปี
คลอง	-	แห่ง	ใช้ได้	()	ตลอดปี	()	ไม่ตลอดปี
บึง	-	แห่ง	ใช้ได้	()	ตลอดปี	()	ไม่ตลอดปี
แม่น้ำ	-	แห่ง	ใช้ได้	()	ตลอดปี	()	ไม่ตลอดปี
ฝายกั้นน้ำ	1	แห่ง	ใช้ได้	()	ตลอดปี	()	ไม่ตลอดปี
เขื่อนกั้นน้ำ	-	แห่ง	ใช้ได้	()	ตลอดปี	()	ไม่ตลอดปี
ทะเล	-	แห่ง	ใช้ได้	()	ตลอดปี	()	ไม่ตลอดปี

จุดเด่น มีบ่อน้ำในบางแห่งมีขนาดใหญ่จึงสามารถใช้ได้ตลอดปี

จุดด้อย พื้นที่ดินเป็นดินทรายไม่สามารถขุดน้ำไว้ได้ตลอดทั้งปี มีพื้นที่บางแห่งเท่านั้นที่เก็บกักน้ำไว้ได้เพราะเป็นบ่อที่มีขนาดใหญ่

ตอนที่ 2 ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A

นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับ โครงการกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเมืองจากการสัมพันธและเปิดเวทีชาวบ้านพบว่าความเข้าใจของประชาชนในหมู่บ้านประชากรมีความเข้าใจในเงินกองทุนที่รัฐบาลจัดสรรมาให้เพื่อเป็นการนำมาซึ่งการสร้างงาน สร้างรายได้ หรือประกอบอาชีพเป็นเงินหมุนเวียนภายในหมู่บ้านและชุมชนเมืองและนำไปก่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดและยั่งยืนสู่การพึ่งพาตนเองภายในหมู่บ้านและชุมชน

มีบางประการเท่านั้นที่ประชากรของหมู่บ้านยังไม่เข้าใจอย่างชัดเจนคือ

- เรื่องการจัดสรรเงินทุนที่ไม่เท่าเทียมกัน
- นำเงินไปใช้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

แต่คณะกรรมการกองทุนก็พยายามอธิบายและทำความเข้าใจอย่างละเอียดเพื่อจะได้เข้าใจและนำไปปฏิบัติเพื่อเป็นแบบอย่างแนวทางเดียวกัน

เงิน 1 ล้านบาท สามารถเป็นเงินหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสร้างงาน สร้างรายได้ และประกอบอาชีพในหมู่บ้านและชุมชนเพื่อเป็นการเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านสู่การพึ่งพาตนเองที่ยั่งยืนของเศรษฐกิจระดับฐานราก

คณะกรรมการหมู่บ้านเป็นบุคคลที่มีความสำคัญมากในการจัดการบริหารกองทุนให้ตรงตามวัตถุประสงค์และบังเกิดผลประโยชน์สูงสุดจะต้องมีความเข้าใจเป็นอย่างดีในการบริหารจัดการเงินกองทุนและสามารถอธิบายทำความเข้าใจกับชาวบ้านได้

2.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

2.2.1 กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ของกองทุน

- เป็นผู้ที่มีที่พักอาศัยอยู่ในหมู่ 7 บ้านหนองสะแก ต. โนนคำ อ. สูงเนิน จ. นครราชสีมาเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 6 เดือน ก่อนการจัดตั้งกองทุน
- เป็นผู้ที่มีนิสัยอันดีงาม มีความรู้ ความเข้าใจเห็นชอบด้วยกับหลักการจัดตั้งกองทุน และสนใจที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมของกองทุน
- เป็นผู้ที่ยพร้อมปฏิบัติตามระเบียบของกองทุน
- เป็นผู้ที่ยคณะกรรมการกองทุนได้มีมติเห็นชอบเข้าร่วมเป็นสมาชิก
- อดทน เสียสละ และเห็นประโยชน์กองทุนเป็นสำคัญ
- มีเงินฝากสัจจะและถือหุ้นอย่างน้อย สิบหุ้น

2.2.2 กระบวนการทำบัญชีกองทุน

เมื่อคณะกรรมการกองทุนอนุมัติจัดสรรตามผลการประเมินความพร้อมแล้วต้องแจ้งให้กองทุนหมู่บ้านได้ทราบเมื่อกองทุนได้รับเงินแล้วให้ติดต่อกับธนาคารเพื่อทำหลักฐานการรับเงินจัดสรรโดยมีเอกสาร

- สมุดบัญชีเงินฝากกองทุน
- มติที่ประชุมซึ่งเห็นชอบและมอบหมายให้คณะกรรมการกองทุนเป็นผู้มีอำนาจในการทำนิติกรรมสัญญา กับธนาคาร ไปแสดงต่อธนาคาร และมีมติดังกล่าวต้องให้ประธานกรรมการกองทุนลงนามกำกับและรับรองสำเนาครบถ้วน
- สนับสนุนความรู้ด้านวิชาการและจัดการ การทำบัญชี แก่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและสมาชิกจากอนุกรรมการระดับอำเภอและจังหวัด

2.2.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้

ผลโดยตรงพบว่า

จุดเด่น สามารถทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับหมู่บ้าน/ชุมชนแบบเฉพาะรายละเอียดในแต่ละพื้นที่ ให้มีความชัดเจนและทราบถึงปัญหาพร้อมทั้งแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาที่อันอาจเกิดขึ้นในอนาคต

จุดด้อย ยังมีข้อมูลบางส่วนที่ยังไม่ชัดเจนในการรวบรวมข้อมูลและชาวบ้านยังขาดความรู้ความเข้าใจในการให้ข้อมูลและยังไม่เห็นประโยชน์และความสำคัญในการให้ข้อมูล

2.3 ผลการประเมินระบบ B

หน่วยระบบ B คือหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย

2.3.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวอย่างของหน่วยระบบ B พบว่า

ประสบการณ์ในการดำเนินงานของผู้กู้

ผู้กู้ในแต่ละรายที่กู้เงินจะนำไปประกอบอาชีพเดิมที่เคยทำมาเป็นฐานรากอยู่แล้วเงินที่กู้มานำไปใช้ในการหมุนเวียนด้วยและประกอบอาชีพโดยตรงจากที่เคยมีประสบการณ์มาจึงทำให้ไม่ค่อนข้างเสี่ยงต่อการลงทุนมากนักเพราะได้มีการวางแผนและผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้คืนมาได้ตรงกับระยะเวลาในการชำระหนี้กองทุนคืนใน 1 ปีของผู้กู้แต่ละโครงการผู้กู้ของหมู่ 7 บ้านหนองสะแก ต. โนนคำ ได้กู้ไปเพื่อทำการเกษตร ปลูกพืชไร่และเลี้ยงสัตว์

2.4 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B

จำนวนเงินที่ได้จากการกู้เงินกองทุน

จุดเด่น จำนวนผู้กู้ทั้งหมด 44 ราย จะได้เงินกู้คนละประมาณรายละ 10,000 - 20,000 บาท เท่านั้น ไม่เกินตามจำนวนนี้ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาผู้กู้แต่ละรายจากโครงการและความสามารถในการชำระคืนของชาวบ้านในหมู่บ้านทุกคนมีสิทธิ์กู้เงินได้ตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

จุดด้อย การจัดสรรเงินกู้ในบางรายอาจจะทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันในแต่ละคนซึ่งปัญหาในหมู่บ้านและคณะกรรมการเป็นอย่างมาก

ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B พบว่า

การทำกิจกรรมอย่างถูกวิธีของผู้กู้แต่ละรายพบว่า

จุดเด่น - ได้นำเงินไปประกอบอาชีพทำโครงการขอ

- เป็นการเสริมสร้างรายได้ และหมุนเวียนในการประกอบอาชีพและใช้จ่าย

จุดค้อย - มีบางรายนำเงินกู้ไปใช้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

2.4.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ B พบว่า

ผลโดยตรง - เสริมสร้างความเป็นชุมชนและท้องถิ่น

- ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาด้วยตนเอง
- เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ค้อยโอกาสภายในหมู่บ้าน
- เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาคม
- กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

ตอนที่ 3 ผลการประมวลเทคนิควิธีการทำธุรกิจของผู้กู้

จากการประมวลเทคนิควิธีการทำธุรกิจของผู้กู้

- ก. อาชีพปลูกมันสำปะหลัง
- ข. อาชีพเลี้ยงวัว

3.1 ปลูกมันสำปะหลังบังจัญนำเข้าที่ตีได้แก่ พื้นที่ในการเพาะปลูกที่เหมาะสม

กระบวนการที่ดีได้แก่ พันธุ์พืชทุกอย่างมีในราคาต้นทุนที่ต่ำ ตลาดใกล้พื้นที่เพาะปลูก ราคาของผลผลิตค่อนข้างสูง

ผลการผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะ คือ หัวมันสำปะหลัง ได้ราคาประมาณไร่ละ 3,000 บาท ซึ่งทำรายได้ค่อนข้างสูงแก่ชาวบ้าน

3.2 เลี้ยงวัวบังจัญนำเข้าที่ตีได้แก่ วัว อาหารวัว

กระบวนการที่ดีได้แก่ พื้นที่การเลี้ยงดูที่เหมาะสมอีกทั้งความรู้และประสบการณ์ในการเลี้ยงดูของชาวบ้าน การตลาด ราคาของผลิตภัณฑ์ที่มีราคาสูง ต้นทุนต่ำ

ผลการผลิตที่ดีด้านคุณภาพและปริมาณที่พอเหมาะคือ วัว ลูกวัว วัวที่มีอายุมากและเจริญเติบโตทำให้มีราคาที่สูงและทำกำไรเพิ่มขึ้นอีก

ตอนที่ 4 ผลอื่น ๆ ที่เกิดจากโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล เพื่อให้เม็ดเงินลงไปกระตุ้นเศรษฐกิจระดับรากหญ้า ให้ประชาชนนำเงินไปเป็นทุนในการประกอบอาชีพ ซึ่งส่วนใหญ่ของประเทศคือเกษตรกร นอกจากนี้ยังมีการนำไปใช้ในการประกอบอาชีพอื่น ๆ อีก

กองทุนหมู่บ้านนี้นับได้ว่าเป็นแหล่งเงินทุนที่ดีสำหรับประชาชน เนื่องจากมีการจัดเก็บดอกเบี้ยในอัตราต่ำเมื่อเทียบกับแหล่งเงินทุนอื่น นับได้ว่าเงินจากกองทุนหมู่บ้านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งเมื่อนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของรัฐบาล

แต่ถ้าหากเงินมาจากกองทุนหมู่บ้านนี้ ถูกนำไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ แทนที่จะเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจและทำให้ความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้นสามารถพึ่งพาตนเองได้ กลับกลายเป็นการนำเงินไปใช้ในทางที่ไม่ทำให้เกิดประโยชน์ เงินทุนจำนวน 74,881 ล้านบาทนั้นก็สูญเปล่า และกลายเป็นดาบสองคม ถ้าประชาชนนำเงินไปเล่นการพนัน หรือนำไปใช้จ่ายอย่างฟุ้งเฟ้อ ไม่ได้นำเงินไปใช้เพื่อสร้างอาชีพที่ก่อให้เกิดรายได้ขึ้นมา ประชาชนก็จะไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ เพราะความเคยชินที่ได้เงินมาโดยง่าย มีหนี้สินพอกพูน

ตอนที่ 5 สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ ของการประเมินโครงการ

5. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการทำสารนิพนธ์

5.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติทั้ง 5 ข้อ พบว่า

5.1.1 การเกิดกองทุนพบว่า

- การสร้างจิตสำนึกร่วมกันของประชาชนในการเป็นเจ้าของกองทุนที่จะต้องร่วมกันบริหารจัดการ โดยประชาชนเพื่อประชาชนของหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- สร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้ทราบนโยบาย กลไก แนวทางการบริหาร จัดการกองทุนของตนเอง
- สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการและบริหารกองทุน เริ่มจากร่วมปฏิบัติ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมติดตามตรวจสอบ ร่วมรับผลประโยชน์ ตลอดจนร่วมสร้างกองทุนไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

5.1.2 ระบบบริหารกองทุน พบว่า

- ชาวบ้านมีจิตสำนึกร่วมกันในการเป็นเจ้าของกองทุน
- ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการกำหนดกติกาด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเองรวมทั้งเคารพในกติกาที่กำหนดร่วมกัน
- มีคณะกรรมการ กองทุนเป็นคนดี มีความรู้ ประสบการณ์ เสียสละและรับผิดชอบ
- สร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ร่วมคิด ร่วมทำ ติดตามตรวจสอบร่วมกัน และรับผลประโยชน์ร่วมกันอย่างเป็นธรรม
- มีความสามัคคี ความเอื้ออาทร เกื้อกูลผู้ด้อยโอกาส

- มีการประสานความร่วมมือ ทั้งในด้านการเรียนรู้และกิจกรรมร่วมกันในลักษณะเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

5.1.3 การเรียนรู้การพึ่งพาตนเอง

- เสริมสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนท้องถิ่น
- ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคต และจัดการหมู่บ้าน และชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาของตนเอง
- เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ด้อยโอกาส ในหมู่บ้านและชุมชน
- เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชุมชน

5.1.4 การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ พบว่า

- เป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้าน และชุมชนเมืองในการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนา ความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจ พอเพียงในหมู่บ้านและชุมชน
- กระตุ้นเศรษฐกิจ ในระดับฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

5.1.5 การมีศักยภาพและความเข้มแข็ง พบว่า

- ความสามัคคีของคนในหมู่บ้านและชุมชนเป็นสำคัญ
- การร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมร่วมกัน
- เงินกองทุนยังคงอยู่และมีการบริหารหมุนเวียนในประมาณที่เพิ่มมากขึ้น
- การรับผิดชอบของผู้กู้และการชำระคืนเมื่อครบกำหนด

5.2 ปัจจัยด้านบวก และด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุวัตถุประสงค์

5.2.1 ปัจจัยด้านบวก

กองทุนหมู่บ้านและกองทุนชุมชนเมือง จะประสบความสำเร็จได้หากมีสิ่งเหล่านี้อยู่ในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

- ชาวบ้านมีจิตสำนึก ร่วมกันในการเป็นเจ้าของกองทุน
- ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการกำหนดกติกาด้วยคุณค่า และภูมิปัญญาของตนเอง รวมทั้งเคารพกติกาที่กำหนดร่วมกัน
- มีคณะกรรมการกองทุนที่เป็นคนดี มีความรู้ ประสบการณ์ เสียสละ และรับผิดชอบ
- มีการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมทั้งการเรียนรู้ร่วมกัน คิดร่วมกัน ทำร่วมกัน ศึกษาค้นคว้าตรวจสอบร่วมกัน และรับผลประโยชน์ร่วมกัน อย่างเป็นธรรม

- มีความสามัคคี ความเอื้ออาทร เกื้อกูลผู้ด้อยโอกาส
- มีการประสานความร่วมมือทั้งในด้านการเรียนรู้และกิจกรรมร่วมกัน ในลักษณะเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

5.2.2 ปัจจัยด้านลบ

- การขาดความสามัคคีร่วมกันของหมู่บ้านและชุมชน
- ขาดจิตสำนึกในการร่วมคิดร่วมทำ และประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น
- มีบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกเป็นคณะกรรมการมีคุณสมบัติไม่เหมาะสม ขาดความรู้ความสามารถและประสบการณ์การเสียสละเพื่อชุมชน
- ไม่มีการสร้างส่วนร่วมในการเรียนรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ติดตามตรวจสอบ ร่วมรับผลประโยชน์อย่างไม่เป็นธรรม
- ขาดการประสานความร่วมมือทั้งในด้านการเรียนรู้และกิจกรรมร่วมกันในลักษณะของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

5.3 การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกัน

- มีการประสานความร่วมมือในด้านการเรียนรู้และกิจกรรมร่วมกันในลักษณะเครือข่ายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- การปรึกษากันในการบริหารจัดการกองทุน
- การประชุมร่วมกันอย่างเป็นระเบียบ

5.4 ความเข้มแข็งของชุมชน

5.4.1 ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนดและพบว่า

- ความสามัคคีของคนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นสำคัญ
- การร่วมคิดร่วมทำและรับผลประโยชน์อย่างถูกต้องและเป็นธรรม
- การมีความรับผิดชอบของผู้ดูแลและการชำระคืนเมื่อครบกำหนด
- เงินกองทุนหนึ่งล้านบาทยังคงอยู่และมีปริมาณเพิ่มขึ้นจากดอกเบี้ย มีการจัดการบริหารเงินหมุนเวียนที่มีประสิทธิภาพ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1.สรุป

1.1 วัตถุประสงค์ของกองทุน

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสำหรับการลงทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดี แก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน
2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบ และบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง
3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในการเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. กระตุ้นเศรษฐกิจ ในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต
5. เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

1.2 วิธีดำเนินงาน

1. สร้างจิตสำนึกและขบวนการเรียนรู้ร่วมกัน
2. เลือกสรรคนดีเป็นคณะกรรมการกองทุน
3. จัดระเบียบข้อบังคับ
4. การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชน
5. การขอรับเงินจัดสรรจากรัฐบาล
6. ทำอย่างไรเมื่อไม่ผ่านการประเมินความพร้อม

ความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

1.3 ผลการดำเนินงาน

ผลการประเมินหน่วยระบบ A

- 1 นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้าน/ชุมชนเนื่องจากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้านพบว่า

ความเข้าใจของประชาชนในหมู่บ้านประชากรมีความเข้าใจในเงินกองทุนที่รัฐบาลจัดสรรมาให้เพื่อเป็นการนำมาซึ่งการสร้างงาน สร้างรายได้ หรือประกอบอาชีพเป็นเงินหมุนเวียนภายในหมู่บ้านและชุมชนเมืองและนำไปก่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดและยั่งยืนสู่การพึ่งพาตนเองภายในหมู่บ้านและชุมชน

มีบางประการเท่านั้นที่ประชากรของหมู่บ้านยังไม่เข้าใจอย่างชัดเจนคือ

- เรื่องการจัดสรรเงินทุนที่ไม่เท่าเทียมกัน
- นำเงินไปใช้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

แต่คณะกรรมการกองทุนก็พยายามอธิบายและทำความเข้าใจอย่างละเอียดเพื่อจะได้เข้าใจและนำไปปฏิบัติเพื่อเป็นแบบอย่างแนวทางเดียวกัน

2. เงิน 1 ล้านบาท สามารถเป็นเงินหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสร้างงาน สร้างรายได้ และประกอบอาชีพในหมู่บ้านและชุมชนเพื่อเป็นการเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านสู่การพึ่งพาตนเองที่ยั่งยืนของเศรษฐกิจระดับฐานราก

3. คณะกรรมการหมู่บ้านเป็นบุคคลที่มีความสำคัญมากในการจัดการบริหารกองทุนให้ตรงตามวัตถุประสงค์และบังเกิดผลประโยชน์สูงสุดจะต้องมีความเข้าใจเป็นอย่างดีในการบริหารจัดการเงินกองทุนและสามารถอธิบายทำความเข้าใจกับชาวบ้านได้

ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้านดังนี้

1. ผล โดยตรงพบว่า

จุดเด่น สามารถทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับหมู่บ้าน/ชุมชนแบบเฉพาะรายละเอียดในแต่ละพื้นที่ที่มีความชัดเจนและทราบถึงปัญหาพร้อมทั้งแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหานั้นอันอาจจะเกิดขึ้นในอนาคต

จุดค้อย ยังมีข้อมูลบางส่วนที่ยังไม่ชัดเจนในการรวบรวมข้อมูลและชาวบ้านยังขาดความรู้ความเข้าใจในการให้ข้อมูลและยังไม่เห็นประโยชน์และความสำคัญในการให้ข้อมูล

ผลการประเมินระบบ B

หน่วยระบบ B คือหน่วยระบบการดำเนินงานกิจการของผู้กู้แต่ละราย
ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวอย่างของหน่วยระบบ B พบว่า

1. ประสิทธิภาพในการดำเนินงานกิจการของผู้กู้

ผู้กู้ในแต่ละรายที่กู้เงินจะนำไปประกอบอาชีพเดิมที่เคยทำมาเป็นฐานรากอยู่แล้วเงินที่กู้นำไปใช้ในการหมุนเวียนด้วยและประกอบอาชีพโดยตรงจากที่เคยมีประสบการณ์มาจึงทำให้ไม่ค่อนข้างเสี่ยงต่อการลงทุนมากนักเพราะได้มีการวางแผนและผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้คืนมาได้ตรงกับระยะเวลาในการชำระหนี้กองทุนคืนใน 1 ปีของผู้กู้แต่ละโครงการผู้กู้ของหมู่บ้านหนองสะแก ต. โนนคำ ได้กู้ไปเพื่อทำการเกษตร ปลูกพืชไร่และเลี้ยงสัตว์

ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B

1. จำนวนเงินที่ได้จากการกู้เงินกองทุน

จุดเด่น จำนวนผู้กู้ทั้งหมด 44 ราย จะได้เงินกู้คนละประมาณรายละ 10,000 - 20,000 บาทเท่านั้น ไม่เกินตามจำนวนนี้ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาผู้กู้แต่ละรายจากโครงการและความสามารถในการชำระคืนของชาวบ้านในหมู่บ้านทุกคนมีสิทธิ์กู้เงินได้ตามระเบียบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

จุดค้อย การจัดสรรเงินกู้ในบางรายอาจจะทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันในแต่ละคนซึ่งปัญหาในหมู่บ้านและคณะกรรมการเป็นอย่างมาก

ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ B พบว่า

1. การทำกิจกรรมอย่างถูกวิธีของผู้กู้แต่ละรายพบว่า

- จุดเด่น - ได้นำเงินไปประกอบอาชีพทำโครงการขอู้
- เป็นการเสริมสร้างรายได้ และหมุนเวียนในการประกอบอาชีพและใช้จ่าย
- จุดค้อย - มีบางรายนำเงินกู้ไปใช้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

ผลการประเมินหน่วยระบบ B พบว่า

- ผลโดยตรง - เสริมสร้างความเป็นชุมชนและท้องถิ่น
- ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้วยคุณค่าและภูมิปัญญาด้วยตนเอง
 - เกื้อกูลประโยชน์ต่อผู้ค้อยโอกาสภายในหมู่บ้าน
 - เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาคม
 - กระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

2. อภิปรายผล

การวิเคราะห์กองทุนเงินล้านโดยพิจารณาจากศักยภาพของชุมชน ความเข้มแข็งของชุมชน จากการศึกษา ข้อมูลบริบทชุมชนที่ 2 และข้อมูลสรุปบริบทชุมชนที่ 7 วัดศักยภาพความเข้มแข็งของชุมชนบ้านหนองสะแก ต. โนนคำมีความเข้มแข็งพอสมควรจากการสังเกต ความสามัคคีของคนในชุมชน ความซื่อสัตย์ การเสียดสีของคนในชุมชนรวมทั้งการช่วยเหลือซึ่งกันและกันภายในชุมชนต่างให้ความร่วมมือกันดีในการแต่งตั้งคณะกรรมการกองทุนหรือผู้นำต่าง ๆ ในหมู่บ้าน ต้องมีการประชุมร่วมกัน หรือหารือกันที่สำคัญคือ การเวทีประชาคมหมู่บ้าน เป็นหลักเกณฑ์ในการทำงานและ จะพึงเสี่ยงส่วนใหญ่ค่อนข้างมากจึงไม่ค่อยมีปัญหาภายในหมู่บ้านในการประสานงานกัน เพราะถ้ามีปัญหาภายในหมู่บ้านก็จะมีการประชุมปรึกษาหารือกันพูดคุยทำความเข้าใจเพื่อที่ได้เป็นระเบียบแบบแผนเดียวกันในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความสามัคคีและเข้มแข็งภายในชุมชน

ความสามารถในการจัดการและบริหารงานกองทุนบ้านหนองสะแก ทุกคนในหมู่บ้านจะต้องยึดระเบียบข้อบังคับที่ตั้งขึ้นของคณะกรรมการกองทุนเป็นเกณฑ์ ผู้ใดจะปฏิบัตินอกเหนือจากระเบียบที่ตั้งไว้ไม่ได้เพราะได้มีการกำหนดประชุมร่วมกันแล้วเพื่อการปฏิบัติที่เป็นแนวทางเดียวกัน ระเบียบแบบแผนเดียวกันเพื่อเป็นการ ป้องกันการก่อไม่ให้เกิดปัญหาความไม่ยุติธรรมของกองทุนในการบริหารกองทุนเงินล้าน

ความสามารถในการดำเนินธุรกิจและชำระเงินกู้คืนเมื่อสมาชิกผู้กู้ได้กู้เงินไปแล้วจะมีคณะกรรมการติดตามเงินกองทุนว่าได้ไปปฏิบัติตามที่ได้เขียนโครงการขอกู้หรือไม่ นำไปปฏิบัติตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ถ้าได้นำไปปฏิบัติจริงในการบริหารเงินที่ได้กู้ไปแล้วนั้น มันก็จะเกิดผลประโยชน์ที่ตามมาจริง คือในชุมชนและครอบครัวก็จะมีเงินหมุนเวียนและผู้กู้ทุกคนจะต้องมีความรับผิดชอบในการกู้ มีสัจจะในการกู้เงินต้องเห็นประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าตนเอง ในการชำระเงินคืนกองทุน เพื่อการจัดสรรผลประโยชน์แก่ผู้อื่นต่อไปที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนรวมทั้งปลูกฝังให้ประชาชนในหมู่บ้านมีจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อชุมชนของตนเพื่อจะเป็นจุดเริ่มต้นของพัฒนาเงินกองทุนได้ด้วยตนเองภายในชุมชนที่ยั่งยืน

อีกด้านหนึ่งก็คือบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนและประธานกองทุน คือ

- ประธานเป็นประธานในการประชุมคณะกรรมการกองทุน
- เรียกประชุมคณะกรรมการกองทุน
- บริหารจัดการกองทุนตรวจสอบ กำกับ ดูแล จัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน

- ออกระเบียบข้อบังคับหรือหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการบริหารงานกองทุน
- ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการกองทุนได้มอบหมาย

สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญและเป็นบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารงานกองทุนต้องปฏิบัติอย่าง ต่อเนื่องอันเป็นผล ที่จะบังเกิดกับการบริหารกองทุนเงินล้านให้คงอยู่ต่อไป ได้ขึ้นอยู่กับหมู่บ้านและ ชุมชนจะมีความรับผิดชอบมากน้อยแค่ไหนมีความร่วมมือกันดีหรือไม่ ได้ดำเนินการจริงและปฏิบัติตาม ระเบียบแบบแผนที่วางไว้ภายใต้ข้อกำหนดนโยบายของรัฐบาลหรือไม่

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับกองทุน

3.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกองทุน

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล เพื่อให้เม็ดเงินลงไปกระตุ้น เศรษฐกิจระดับรากหญ้า ให้ประชาชนนำเงินไปเป็นทุนในการประกอบอาชีพ ซึ่งส่วนใหญ่ของประเทศคือเกษตรกร นอกจากนี้ยังมีการนำไปใช้ในการประกอบอาชีพอื่น ๆ อีก

กองทุนหมู่บ้านนี้นับได้ว่าเป็นแหล่งเงินทุนที่ดีสำหรับประชาชน เนื่องจากมีการจัดเก็บดอกเบี้ย ในอัตราต่ำเมื่อเทียบกับแหล่งเงินทุนอื่น นับได้ว่าเงินจากกองทุนหมู่บ้านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งเมื่อนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของรัฐบาล

แต่ถ้าหากเงินทุนจากกองทุนหมู่บ้านนี้ ถูกนำไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ แทนที่จะเป็นการกระตุ้น เศรษฐกิจและทำให้ความเป็นอยู่ของประชาชนดีขึ้นสามารถพึ่งพาตนเองได้ กลับกลายเป็นการนำ เงินไปใช้ในทางที่ไม่ทำให้เกิดประโยชน์ เงินทุนจำนวน 74,881 ล้านบาทนั้นก็สูญเปล่า และ กลายเป็นดาบสองคม ถ้าประชาชนนำเงินไปเล่นการพนัน หรือนำไปใช้จ่ายอย่างฟุ้งเฟ้อ ไม่ได้นำ เงินไปใช้เพื่อสร้างอาชีพที่ก่อให้เกิดรายได้ขึ้นมา ประชาชนก็จะไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้เพราะ ความเคยชินที่ได้เงินมาโดยง่าย มีหนี้สินพอกพูน

3.2 ข้อเสนอแนะ

- ควรจะประเมินกองทุนในระยะเวลาที่มากขึ้นกว่านี้เพื่อความชัดเจนและผลที่ถูกต้องมากกว่านี้
- ระเบียบข้อบังคับหลักต่าง ๆ ควรมีความเข้าใจง่ายต่อหมู่บ้านและชุมชนและประชาชน
- ควรจะมีการฝึกอบรมต่อคณะกรรมการ ผู้มีความรู้และประสบการณ์เพื่อเป็นการทบทวนความรู้ ความเข้าใจให้มากและชัดเจน
- การสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อประชาชน ของหมู่บ้านและชุมชนให้มากขึ้น

บรรณานุกรม

ดร.ประเสริฐ วิทยารัฐ (สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรรณรัตน์ อึ้งสุประเสริฐ. การวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1

สำนักวิทยบริการ : คณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (2544). คู่มือนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต
การจัดการและการประเมิน โครงการ.

ศิริพร พูลสุวรรณ (2542). การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ. พิมพ์ครั้งที่ 1.

โปรแกรมวิชาบรรณารักษศาสตร์และสาขานิเทศศาสตร์ :คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.

สุชา จันทร์เอม (2510). การวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 1. สำนักพิมพ์พิช จำกัด

สำนักคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ
พ.ศ. 2544 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2544 พิมพ์ครั้งที่ 1 บริษัทสหพัฒนาการ
พิมพ์

สำนักคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (2544) คู่มือประชาชนพิมพ์ครั้งที่
ที่ 2 โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว : สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

อ. ดร. พัฒนา กิติอาษา. เอกสารประกอบการเรียนการวิจัยและศึกษาชุมชน หลักสูตร
ประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมิน โครงการ